

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»**

ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНИХ НАУК І СОЦІАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

КАФЕДРА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

освітній рівень – бакалавр

на тему:

**«ЦИФРОВА ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ З ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ:
БАГАТООБІЦІЮЧА МОЖЛИВІСТЬ ЧИ ВАЖКОДОСЯЖНА МЕТА»**

Виконала:

студентка 4 року навчання
спеціальності 291 «Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії»

Муха Ярослава Ігорівна

Керівник

Дем'янчук Олександр Петрович
Доцент, доктор політичних наук, кандидат
фізико-математичних наук, професор
кафедри міжнародних відносин

КИЇВ 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	2
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНУ ЦИФРОВОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ В ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ	6
1.1 Теоретичні основи вивчення процесу цифрової інтеграції України з ЄС.	6
1.2 Особливості інтеграції України в єдиний цифровий простір ЄС.....	13
РОЗДІЛ 2. ФАКТОРИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ЦИФРОВУ ІНТЕГРАЦІЮ УКРАЇНИ З ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ	19
2.1 Аналіз поточного стану цифрової інфраструктури України	19
2.2 Політичні аспекти цифрової інтеграції, економічні чинники та фінансова підтримка України з ЄС	24
2.3 Технічні аспекти цифрової інтеграції України до ЄС	32
РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ ТА ВИКЛИКИ ДЛЯ ПОДАЛЬШОЇ ЦИФРОВОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ В ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ	37
3.1 Цифровий шлях до ЄС: ініціативи та заходи України	37
3.2 Проблеми та шляхи подолання інтеграції України у світовий економічний простір та єдиний цифровий простір ЄС	43
ВИСНОВКИ	51
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	55
ДОДАТКИ	60
АНОТАЦІЯ	64

ВСТУП

У сучасному світі швидкий та стабільний розвиток цифрових технологій став невід'ємною складовою суспільного прогресу та економічного зростання. Цифрова інтеграція стає ключовим фактором для країн, що прагнуть підвищити свою конкурентоспроможність та забезпечити стале соціально-економічне зростання. Україна, як країна, що прагне утвердити свою позицію на міжнародній арені та зміцнити зв'язки з Європейським Союзом, вивчає можливості цифрової інтеграції з ЄС та реалізує відповідні стратегії.

Актуальність теми дослідження полягає у тому, що швидкий розвиток цифрових технологій перетворює весь світ. Цифрова інтеграція відкриває перед Україною нові можливості для зміцнення економічних, політичних та соціокультурних зв'язків з Європейським Союзом, що є важливим для її подальшого розвитку та зростання конкурентоспроможності.

Цифрова інтеграція вже досягла значних успіхів, і Європейський Союз високо цінує практичний досвід України в галузі впровадження цифрових технологій. Україна активно впроваджує європейські стандарти та правила, щоб стати частиною Єдиного цифрового ринку Європейського Союзу та цифрового простору загалом.

Актуальність проблеми висвітлено в працях в багатьох вчених: Скоробогатова Н. Є., Потапова В. П., Ладиченко К. І., Коровайченко Н. Ю., Кірєєв Д.Б. та ін. Вчені дослідили важливість ролі цифрової інтеграції української у глобальні міжнародні процеси та Європейський Союз. Ця роль є ключовою для забезпечення конкурентоспроможності та розвитку країни в умовах швидкозмінних технологічних та економічних реалій. Дослідження виявили перспективні напрямки цифрової інтеграції, визначивши проблеми та шляхи їх подолання, а також висвітлили можливості співпраці з Європейським Союзом в цьому контексті.

Ця робота оцінює стан цифрової інтеграції України до Європейського Союзу, виокремлює ключові виклики та можливості та рекомендує шляхи подальшого розвитку в цій сфері.

Цифрова політика Європейського Союзу є динамічною областю, що посилюється швидким розвитком технологій та їхнім впливом на економіку та населення регіону. Європейський Союз активно просуває цифрову політику як пріоритетну сферу не лише для внутрішнього порядку денного, але й у геополітичному контексті, де технології впливають на геополітичну ситуацію, зокрема в контексті відносин між Сполученими Штатами Америки, Європейським Союзом та Китаєм.

Мета роботи – виокремити фактори, які впливають на процес цифрової інтеграції України з ЄС та виявити можливості для подальшого розвитку.

Дослідження полягає в ретельному аналізі стану цифрової інтеграції України з Європейським Союзом з метою з'ясування основних етапів, досягнень, проблем та перспектив. Розкриття історичного контексту і етапів цифрової інтеграції України з ЄС. Визначення основних досягнень та прогресу в цифровому сегменті після початку інтеграції. Оцінка поточного рівня готовності цифрової інфраструктури України до впровадження європейських стандартів та виявлення проблем та викликів. Визначення потенціалу для подальшого розвитку цифрового сектору та прогнозування співпраці та взаємодії між Україною та ЄС в цифровій сфері.

Поставлена мета передбачає розв'язання таких **завдань**:

- Розкрити теоретичні основи вивчення стану цифрової інтеграції України в Європейський Союз.
- Провести аналіз поточного стану цифрової інфраструктури України з урахуванням європейських стандартів та рекомендацій, зокрема оцінити доступність та якість інтернет-з'єднань, рівень цифрової грамотності та технічні можливості для впровадження цифрових інновацій.

- Виявити політичні аспекти цифрової інтеграції України з ЄС, включаючи аналіз законодавчих та регуляторних актів, сприятливих чи гальмівних для інтеграції, а також визначення політичних стратегій та пріоритетів у цифровій сфері.
- Виявити економічні чинники та фінансову підтримку цифрової інтеграції, зокрема аналіз можливостей отримання фінансової допомоги від ЄС для розвитку цифрового сектору та оцінка впливу інтеграції на економіку країни.
- Виявити технічні аспекти інтеграції, зосередившись на аналізі технічної готовності та можливостях удосконалення інфраструктури для впровадження цифрових технологій та послуг.
- Оцінити перспективи для розвитку цифрової економіки, враховуючи соціокультурні виклики та можливості, а також питання інформаційної безпеки та приватності даних, що відіграють ключову роль у забезпеченні сталого та безпечного розвитку цифрового суспільства.

Об'єкт дослідження: Цифрова інтеграція України з Європейським Союзом.

Предмет дослідження: Процес цифрової інтеграції України з ЄС, його етапи, досягнення, проблеми та перспективи.

Проблема дослідження: Оцінка стану цифрової інтеграції України з ЄС з урахуванням завершених етапів, досягнень, проблем та перспектив розвитку цифрового сектору.

Методи дослідження –

Аналіз (Дослідження офіційних документів, законів, стратегій та звітів щодо цифрової інтеграції України з ЄС).

Дедуктивний метод (Зроблені висновки про специфічні аспекти на основі загальних принципів).

Офіційна нормативна база (Застосування законодавства та нормативних актів України, зокрема Закону України «Про електронні комунікації» та Закону України «Про захист персональних даних», що служать основою для правового

регулювання в цих галузях. Кейс-стаді (Вивчення окремих випадків або проектів цифрової інтеграції для розуміння їхнього впливу та ефективності).

Теоретичне значення роботи полягає в систематизації та аналізі сучасних теоретичних підходів до цифрової інтеграції України з Європейським Союзом. Дослідження розкриває ключові аспекти цифрової трансформації та інтеграції, а також розглядає їх вплив на розвиток країни в контексті європейської інтеграції. Робота сприяє розумінню сутності та значення цифрової інтеграції для України, а також виявленню теоретичних основ і практичних аспектів її реалізації.

Крім того, робота розкриває ключові концепції, методи та інструменти, які використовуються в процесі цифрової інтеграції, що може слугувати основою для подальших наукових досліджень у цій галузі. Аналіз теоретичних підходів дозволяє виявити прогалини та перспективи розвитку цифрової інтеграції України з ЄС, що є важливим для формулювання стратегічних напрямків розвитку та прийняття ефективних управлінських рішень у цій сфері.

Отже, теоретичне значення роботи полягає в його внеску у розуміння сутності, принципів та перспектив цифрової інтеграції України з Європейським Союзом.

Практичне значення результатів полягає в їхній застосовності для розвитку та вдосконалення стратегій цифрової інтеграції України з Європейським Союзом. Аналіз та узагальнення отриманих даних можуть бути використані для формулювання рекомендацій з покращення процесів інтеграції, а також для розробки конкретних програм та проектів у цій сфері.

Результати дослідження можуть бути корисними для урядових і недержавних організацій, які займаються реалізацією політики щодо європейської інтеграції України та розвитку цифрового сектору. Вони допоможуть визначити ключові аспекти цифрової трансформації, ідентифікувати проблемні питання та запропонувати шляхи їх вирішення.

Структура та обсяг дослідження. Кваліфікаційна робота включає вступ, три розділи та висновки. Загальний обсяг роботи становить 66 сторінки. Перелік використаних джерел налічує 48 позицій.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНУ ЦИФРОВОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ В ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ

1.1. Теоретичні основи вивчення процесу цифрової інтеграції України з ЄС

Теоретичні основи вивчення процесу цифрової інтеграції України з Європейським Союзом включають ряд ключових концепцій та теорій, які допомагають зрозуміти сутність, причини та наслідки цього процесу.

Основні теоретичні аспекти, які можуть бути використані для аналізу цифрової інтеграції, включають:

Теорія інтеграції:

Ця теорія досліджує процес об'єднання країн чи регіонів у єдину систему з метою досягнення спільних цілей та підвищення ефективності. Дослідження цифрової інтеграції може базуватися на концепціях теорії інтеграції для аналізу взаємодії між Україною та ЄС у цифровій сфері. Ця концепція розглядає процес інтеграції як послідовний ряд кроків або етапів, які країни або регіони повинні подолати, щоб стати частиною єдиного цілого. У випадку цифрової інтеграції України з ЄС, це може включати етапи, такі як гармонізація законодавства, розвиток інфраструктури, стандартизація технологій та інші.

- До прикладу економічна інтеграція стосується спільних економічних політик, які сприяють обміну товарами, послугами та капіталом між учасниками інтеграції. У контексті цифрової інтеграції, це може включати створення спільного цифрового ринку, розвиток спільних програм та проектів у галузі цифрових технологій.
- Політична інтеграція відноситься до процесу об'єднання політичних структур та управлінських систем для прийняття спільних рішень та вирішення спільних проблем. У випадку цифрової інтеграції, це може

означати участь в спільних цифрових ініціативах, встановлення спільних стандартів та урядових політик у сфері цифрових технологій.

- Соціальна інтеграція відноситься до процесу створення спільного соціокультурного середовища, де учасники інтеграції співпрацюють та взаємодіють у всіх аспектах життя. У випадку цифрової інтеграції, це може включати розвиток спільних освітніх та культурних програм, сприяння міжкультурному обміну та зближенню.

Дослідження різних теорій інтеграції, таких як функціоналізм, неофункціоналізм та інші, допомагає зрозуміти процеси інтеграції країни в єдиний цифровий простір ЄС.

Функціоналізм, який виник у другій половині 20 століття, надає увагу функціональним аспектам інтеграції. Згідно з цією теорією, процес інтеграції розглядається як результат вирішення спільних проблем, таких як економічна залежність, безпека тощо. У контексті цифрової інтеграції країн в ЄС, функціоналістський підхід може вказувати на необхідність створення спільних цифрових інфраструктур для підвищення ефективності і конкурентоспроможності європейської економіки.

Функціоналізм припускає, що соціальні системи, такі як держави чи регіони, мають функціональну структуру, в якій різні елементи виконують певні функції для забезпечення життєдіяльності системи в цілому. Одним із ключових аспектів функціоналізму є підхід до інтеграції, який базується на ідеї, що інтеграція відбувається через вирішення спільних проблем та виконання спільних функцій. У контексті європейської інтеграції цей підхід вказує на те, що країни об'єднуються для забезпечення ефективності вирішення спільних проблем, таких як економічна залежність, політична стабільність чи безпека.

Функціоналізм підкреслює поступовий характер інтеграції. За цією теорією, інтеграція розвивається поступово, починаючи з розв'язання конкретних функціональних проблем, а потім розширюється на нові сфери співпраці. Це може відобразитися у створенні спочатку спільного ринку, а потім розширенні співпраці на інші сфери, такі як політика та оборона.

При дослідженні функціоналізму як теорії інтеграції України в єдиний цифровий простір ЄС, можна використовувати праці та літературу Жана Монне та Роберта Шумана. Функціональні аспекти, такі як розвиток цифрової інфраструктури, стандартизація та спільні правила використання цифрових технологій, мають вирішальне значення для інтеграції України в єдиний цифровий простір ЄС.

Жан Монне, французький політик та один з основоположників Європейського Співтовариства, підкреслював необхідність створення спільних інфраструктур для ефективної економічної та політичної співпраці в Європі у своїй праці "Меморандум про створення режиму Європейського федерального союзу" (1950) [1]. Створення спільних інфраструктур є ключовим для забезпечення ефективної економічної та політичної співпраці між країнами Європи, що в свою чергу сприятиме миру та стабільності на континенті.

Роберт Шуман у своїй знаменитій "Декларації 9 травня 1950 року" [2] висловив концепцію, яка відома як Шуманський план, що передбачав створення спільного ринку вугілля та сталі між Францією та Німеччиною. Цей план вважався першим кроком до створення Європейського Співтовариства і мав на меті забезпечити мир та економічний зріст після Другої світової війни.

Ці самі ідеї можна застосувати й до сучасного контексту цифрової інтеграції. Спільні галузі промисловості в сфері цифрових технологій можуть бути ключовими для об'єднання країн Європи та сприяти інтеграції України в єдиний

цифровий простір ЄС через спільні проекти в галузі штучного інтелекту, кібербезпеки, інтернету речей тощо.

Неофункціоналізм як теоретичний підхід до розуміння процесів соціальної інтеграції розвивався як критика класичного функціоналізму та спроба врахувати ширший спектр факторів, що впливають на інтеграційні процеси. Основною ідеєю неофункціоналізму є визнання того, що інтеграція не обов'язково виникає лише через вирішення спільних функціональних проблем. Натомість, неофункціоналізм підкреслює роль політичних та культурних чинників, а також вплив групової ідентичності на процес інтеграції.

Одним з провідних вчених, який розвинув теорію неофункціоналізму, був Ернст Б. Хаас. Він запропонував концепцію "спільного підходу до проблем" у роботі "Beyond the Nation-State" (1964) [3], яка враховувала взаємозв'язок між економічними, політичними та соціокультурними аспектами інтеграції. За цим підходом, виникнення спільних проблем у різних сферах діяльності спонукає країни до співпраці та інтеграції. У роботі "The Uniting of Europe" (1958) [4] Хаас досліджує процеси та механізми, що сприяли інтеграції Європи, використовуючи концепцію "прикованих систем", яка вказує на взаємозалежність та взаємозв'язок між державами у розв'язанні спільних проблем.

Неофункціоналізм також підкреслює важливість процесів спілкування та взаємовідносин між акторами інтеграції. Важливо відзначити, що він також розглядає інтеграцію як процес, який може стати об'єктом конфліктів та опозиції. Він враховує можливість виникнення опозиційних сил, що протистоять інтеграційним зусиллям, наприклад, з погляду збереження національного суверенітету чи захисту культурної ідентичності.

Ці теоретичні підходи можуть бути корисними для аналізу процесу цифрової інтеграції України з ЄС. Функціоналістський підхід допоможе зрозуміти, як спільні

цифрові інфраструктури та стандарти можуть сприяти економічній і політичній співпраці, тоді як неофункціоналізм дозволить врахувати політичні та культурні чинники, що впливають на цей процес.

Застосування інтеграційних теорій допомагає зрозуміти механізми, які визначають процес інтеграції України в цифровий простір ЄС, та визначити стратегії співпраці та взаємодії між країнами для досягнення спільних цілей в цифровій сфері.

Цифрова трансформація:

Аналіз понять цифрової трансформації, таких як цифрові технології, цифрові інновації, цифрові платформи та інші, дозволяє з'ясувати переваги та виклики, які виникають в процесі цифрової інтеграції.

- **Цифрові технології:** Прогрес і інтеграція цифрових технологій, зокрема штучного інтелекту, інтернету речей, хмарних обчислень та блокчейну, мають значний вплив на цифрову трансформацію. Вони змінюють способи, якими люди взаємодіють, працюють та виробляють продукцію, що може відобразитися на процесі цифрової інтеграції.
- **Цифрові інновації:** Цифрова трансформація передбачає не лише впровадження існуючих технологій, але й створення нових продуктів, сервісів та бізнес-моделей на їх основі. Це може включати розробку цифрових продуктів, які відповідають потребам користувачів та покращують їх життя. В Україні відбувається активний розвиток цифрових інновацій, таких як електронні сервіси для громадян та бізнесу, електронні платформи для державних послуг та електронна система здоров'я.

- **Цифрові платформи:** Успішна цифрова трансформація зазвичай передбачає створення або приєднання до цифрових платформ, що дозволяють обмін даними, послугами та ресурсами між різними суб'єктами. Це можуть бути маркетплейси, платформи для співпраці чи інші цифрові екосистеми. В Україні розвиваються цифрові платформи для обміну даними та ресурсами між різними суб'єктами, такі як електронні майданчики для закупівель, цифрові ринки для підприємств.

Аналіз цих аспектів дозволяє з'ясувати переваги, які можуть бути отримані від цифрової інтеграції, такі як збільшення ефективності роботи та поліпшення доступу до сервісів та збільшення конкурентоспроможності, а також визначити виклики, такі як кібербезпека, захист приватності та нерівність доступу до цифрових технологій.

Політичні теорії:

Розгляд політичних теорій дозволяє зрозуміти вплив політичних процесів на цифрову інтеграцію, таких як державне регулювання, політика інформаційної безпеки та захисту персональних даних.

- **Державне регулювання:** Роль державного регулювання полягає в управлінні цифровими технологіями, захисті прав споживачів, забезпеченні конкурентної середовища та інших аспектах. Аналіз політичних теорій допомагає зрозуміти, як держава впливає на цифрову інтеграцію через законодавство, регуляторні політики та інші інструменти. Україна впроваджує різні стратегії державного регулювання для сприяння цифровій інтеграції з Європейським Союзом.
- **Політика інформаційної безпеки:** Забезпечення інформаційної безпеки важливо для успішної цифрової інтеграції. Політичні теорії допомагають зрозуміти, як держава реагує на загрози кібербезпеки, формує стратегії

захисту та співпрацює з іншими країнами та міжнародними організаціями у цій сфері.

- **Захист персональних даних:** Забезпечення приватності та захисту персональних даних є важливою складовою цифрової інтеграції. Політичні теорії допомагають розуміти, як держава регулює збір, зберігання та обробку персональних даних, які правила встановлюються для діяльності державних та приватних суб'єктів у цій сфері.

Аналіз політичних теорій допомагає зрозуміти, як політичні процеси впливають на цифрову інтеграцію та визначають роль держави в цьому процесі. Врахування цих аспектів є важливим для розробки ефективної стратегії цифрової інтеграції України з Європейським Союзом.

Міжнародне право:

Вивчення міжнародного права дійсно є важливим для розуміння правових аспектів цифрової інтеграції України з Європейським Союзом. Деякі ключові аспекти цього включають:

- **Договори та угоди:** Міжнародне право визначає рамки для укладення договорів та угод між країнами щодо цифрової інтеграції. Наприклад, Україна може укладати угоди про співпрацю з ЄС у сфері цифрових технологій та інновацій.
- **Стандарти та регуляторні норми:** Міжнародне право визначає стандарти та регуляторні норми, які повинні бути дотримані в сфері цифрової інтеграції. Україна повинна враховувати ці норми при розробці внутрішніх законодавчих актів та політик.

- **Захист прав та свобод:** Згідно з міжнародними правовими нормами, зокрема Загальною декларацією прав людини, кожен має право на захист своїх прав і свобод, включаючи цифровий простір. Україна повинна дотримуватися міжнародних стандартів щодо захисту приватності, свободи вираження та інших прав громадян у цифровій сфері.
- **Вирішення спорів:** Міжнародне право також надає механізми для вирішення спорів між країнами у сфері цифрової інтеграції. Це можуть бути судові процедури, арбітражні вирішення або інші міжнародні механізми врегулювання.

Аналіз цих аспектів за допомогою міжнародного права допомагає Україні розкрити правові аспекти цифрової інтеграції та взаємодії з Європейським Союзом у цифровій сфері, забезпечуючи відповідність міжнародним стандартам та забезпечуючи захист прав та інтересів країни.

Використання цих теоретичних підґрунтів дозволяє не лише розглядати цифрову інтеграцію як технічний процес, але й розглядати його в широкому контексті економічного, соціального та політичного розвитку. Аналізуючи вплив цифрової інтеграції на різні аспекти українського суспільства, ми можемо краще зрозуміти перспективи та виклики, що стоять перед країною в контексті співпраці з ЄС. Детальний аналіз є критично важливим для створення стратегій та політик, спрямованих на успішну цифрову інтеграцію та подальший розвиток України.

1.2. Особливості інтеграції України в єдиний цифровий простір ЄС

Більшість країн визначають розвиток інформаційного суспільства та поширення цифрових і інформаційно-комунікаційних технологій як один із пріоритетних напрямів свого розвитку. Європейський Союз був одним із перших, хто визнав знання ключовим чинником розвитку. Завдяки цьому ЄС накопичив значний досвід у законодавчому та проектному супроводі розвитку інформаційного суспільства.

Серед основних документів і рекомендацій, що регламентують цифрову трансформацію в ЄС, можна виділити такі: (табл. 1.2).

Таблиця 1.2.

<i>№</i>	<i>Документ</i>	<i>Особливості</i>
1.	Європа і глобальне інформаційне суспільство (1994 р.) [5]	Оприлюднено ключові напрями техніко-технологічного розвитку для створення інформаційного суспільства, що включають у себе цифрові мережі інтегрованих послуг, широкосмугові зв'язки, мобільну телефонію та супутниковий зв'язок. На їхній основі передбачається розбудова комплексу інфраструктури, сервісів та послуг, таких як дистанційна освіта та робота, електронний зв'язок, моніторинг повітряного простору, а також створення європейської мережі національних та муніципальних адміністративних сервісів;
2.	eEurope – «Європа – інформаційне суспільство для всіх» (1995 р.) [6]	Планувалося включення осіб різних вікових категорій, підприємств та адміністративних установ у цифрову еру, забезпечуючи їм доступ до широкосмугового Інтернету та поширюючи цифрову грамотність. Це передбачало стимулювання поширення та використання цифрових технологій, а також сприяло соціальній взаємодії за допомогою інформаційних засобів;
3.	e-Europe 2002 (2001 р.) [7]	Прийнято розповсюдження стратегії "e-Europe" для країн-кандидатів до Європейського Союзу та розробку плану реалізації цієї стратегії. Кіпр, Мальта та Туреччина приєдналися до програми;
4.	i2010: Інформаційне суспільство та медіа для подальшого зростання і	Передбачено створення єдиного європейського інформаційного простору, розповсюдження інновацій та залучення інвестицій у дослідження в галузі

	нових робочих місць (2005р.) [8]	інформаційно-комунікаційних технологій, поліпшення якості життя і надання електронних сервісів;
5.	Europe2020: Цифровий порядок денний для Європи [9]	Встановлено сім ключових напрямів для дальшої цифрової трансформації: створення єдиного цифрового ринку, забезпечення взаємодії програмного забезпечення і контенту, оптимізація стандартів, підвищення довіри та безпеки користувачів, розвиток швидкісного інтернету, проведення наукових досліджень та інновацій, піднесення рівня цифрової грамотності та навичок роботи з ІТ серед жителів Європейського Союзу, використання інформаційних технологій для вирішення соціальних проблем;

Джерело: Правове регулювання цифрової економіки: правові інструменти, можливості та виклики [Електронне видання]: Матеріали круглого столу (21 листопада 2023 року) / відп. ред. Н.А. Мазаракі. – Київ: Держ. торг.-екон. ун-т, 2023. «Цифрова трансформація ЄС та України: законодавство, стратегія, політика, інструменти та рішення» Коваленко М. ст.70 [40]

Інтеграція України в єдиний цифровий простір Європейського Союзу має свої особливості та виклики, які відрізняються від інших аспектів інтеграції. Деякі з найважливіших особливостей цієї інтеграції включають:

Гармонізація законодавства: Однією з основних умов для інтеграції в єдиний цифровий простір ЄС є гармонізація національного законодавства з правовими актами ЄС. Це передбачає ухвалення та впровадження стандартів та нормативів Європейського Союзу у галузі цифрових технологій, захисту персональних даних та забезпечення інформаційної безпеки. Україна приймає та вдосконалює законодавство щодо цифрових технологій та інтернету. Наприклад, Закон "Про захист персональних даних" узгоджений з Європейським Союзом у відповідності зі стандартами Загального регламенту з захисту даних (GDPR), що сприяє гармонізації заходів захисту даних із західними партнерами.

Стандартизація технічних рішень: Україна повинна адаптувати свою технічну інфраструктуру до стандартів та вимог Європейського Союзу, що стосуються мережевих технологій, бездротового зв'язку, кібербезпеки тощо. Уряд України активно розвиває регуляторні політики для стимулювання цифрового розвитку. Наприклад, національна програма "Дія" включає ініціативи щодо

цифрової трансформації, впровадження електронних послуг та розвитку інфраструктури.

Підвищення конкурентоспроможності: Інтеграція в єдиний цифровий простір ЄС може забезпечити українським компаніям доступ до великого ринку збуту та можливостей для співпраці з європейськими партнерами, що може сприяти підвищенню їхньої конкурентоспроможності. Уряд сприяє розвитку конкурентного середовища в цифровій сфері шляхом створення різноманітних програм та підтримки інноваційних стартапів. Наприклад, програма "Diia.City" спрямована на розвиток інноваційних ІТ-проектів у містах. Програма надає фінансову підтримку інноваційним проектам у цифровій сфері, що дозволяє стартапам залучати необхідні інвестиції для розвитку та масштабування своїх продуктів та послуг. Учасники програми отримують доступ до експертів та консультантів з інформаційних технологій, що допомагає їм вдосконалювати свої проекти та впроваджувати кращі практики розробки. Завдяки програмі "Diia.City" уряд стимулює створення сприятливої атмосфери для зростання та розвитку інноваційних стартапів у цифровій галузі, що сприяє підвищенню конкурентоспроможності української економіки та залученню інвестицій у цей сектор.

Захист персональних даних: Україна має гарантувати високий рівень захисту персональних даних громадян у відповідності до стандартів ЄС, що включає в себе впровадження відповідних заходів та контроль за їхнім дотриманням.

Підвищення рівня доступу до інтернету та цифрових послуг: Входження України до єдиного цифрового простору ЄС може допомогти підвищити рівень доступності до Інтернету та цифрових послуг у всіх регіонах країни, включаючи і ті, що знаходяться віддалено від центральних міст.

Розвиток електронної торгівлі: Інтеграція в єдиний цифровий простір ЄС може сприяти розвитку електронної торгівлі в Україні, створюючи нові можливості для українських компаній та споживачів.

Висновок: Українська цифрова інтеграція в ЄС є непростим, але перспективним шляхом, що вимагає комплексного підходу та систематичних

зусиль з боку уряду і суспільства. Теоретичні основи, що включають аналіз цифрових технологій, інновацій та політичних процесів, допомагають зрозуміти глибину і масштаби цього процесу. Важливим елементом є гармонізація законодавства України з правовими нормами ЄС, що забезпечує інтеграцію в єдиний цифровий простір.

Основними теоріями, які пояснюють процес інтеграції, є теорія функціоналізму та неофункціоналізму. Теорія функціоналізму стверджує, що інтеграція починається з технічних та економічних сфер і поступово поширюється на інші сфери через функціональні потреби та взаємозалежності. Неофункціоналізм, з іншого боку, зосереджується на ролі наднаціональних інституцій та політичних еліт у просуванні інтеграційного процесу, підкреслюючи важливість політичних і соціальних динамік, які сприяють подальшій інтеграції.

Ці теорії особливо релевантні для цифрової інтеграції, оскільки вони пояснюють, як економічна співпраця та технічні стандарти можуть створити основу для подальшої політичної та соціальної інтеграції. Цифрові технології та інновації сприяють розвитку взаємозалежностей між країнами, що вимагає гармонізації законодавства та політик. Водночас роль уряду та наднаціональних інституцій, таких як ЄС, є критично важливою для забезпечення успішної інтеграції.

Розвиток інформаційного суспільства та поширення цифрових технологій визначаються пріоритетними напрямками розвитку, і ЄС має значний досвід у цій сфері. Гармонізація законодавства, зокрема щодо захисту персональних даних, адаптація технічної інфраструктури до стандартів ЄС та підтримка інноваційних стартапів через програми, такі як "Diia.City", сприяють підвищенню конкурентоспроможності України.

Уряд України активно працює над створенням сприятливого середовища для цифрової трансформації, впроваджуючи ініціативи для підтримки стартапів, розвитку електронних послуг та кібербезпеки. Це дозволяє українським компаніям отримати доступ до широкого європейського ринку, покращити свою конкурентоспроможність та сприяє стійкому економічному зростанню.

Отже, цифрова інтеграція України з ЄС відкриває широкі можливості для подальшого розвитку країни, підвищення її міжнародного статусу та економічного зростання. Це важливий етап, що вимагає ретельного планування та впровадження, але водночас надає значні переваги і перспективи для майбутнього.

РОЗДІЛ 2. ФАКТОРИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ЦИФРОВУ ІНТЕГРАЦІЮ УКРАЇНИ З ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ

2.1. Аналіз поточного стану цифрової інфраструктури України

Аналіз поточного стану цифрової інфраструктури України важливий для оцінки готовності країни до інтеграції з Європейським Союзом та визначення ключових напрямків розвитку в цифровій сфері.

Україна вже давно розпочала свій шлях до інтеграції з ЄС, але цифрова інтеграція стала особливо важливою в останні роки. У результаті цього процесу Україна досягла великих успіхів у прийнятті цифрових технологій та стандартів. Декілька ключових ініціатив та заходів в цьому контексті включають:

- Угода про асоціацію з ЄС (УА):

Угода про асоціацію між Україною та ЄС є документом, що установлює вимоги щодо цифрової інтеграції. Ця угода включає нормативні та законодавчі зобов'язання, що стосуються цифрової сфери, і вимагає від України гармонізації свого законодавства з європейськими стандартами[10].

- Створення Центру цифрової трансформації:

Україна створила Центр цифрової трансформації, який сприяє розробці та впровадженню цифрових інновацій в різних галузях економіки. Цей центр сприяє обміну знань та досвіду з європейськими партнерами та сприяє розвитку цифрової інфраструктури.

- Розвиток кібербезпеки:

Україна приділяє велику увагу кібербезпеці та зміцненню заходів для захисту цифрових систем. Це включає в себе створення спеціалізованих кіберзаходів, співпрацю з міжнародними партнерами і впровадження нормативів, які відповідають європейським стандартам.

- Заходи для розвитку електронного урядування:

Україна активно впроваджує електронне урядування та цифрові послуги для громадян та бізнесу. Це включає в себе онлайн-сервіси для отримання документів, оплати податків та інші електронні ініціативи, що спрощують взаємодію з державними органами.

- Активна участь в ініціативах ЄС:

Україна бере активну участь у програмах та ініціативах ЄС в галузі цифрового розвитку. Це дозволяє країні отримувати підтримку, доступ до фінансування та можливість співпраці з європейськими партнерами.

Проект "Цифрова трансформація для України" (DT4UA) є кроком у процесі подальшої інтеграції України до цифрового простору Європейського Союзу, який має на меті підвищити безпеку та ефективність державних електронних сервісів, а також забезпечити їхню доступність для громадян і бізнесу в Україні. Програма також спрямована на впровадження електронних систем управління державними справами, виконання управлінських завдань і швидку реакцію на виклики, спричинені війною. Основні пріоритети програми DT4UA включають:

1. Стратегія сталого розвитку публічних електронних послуг і їхньої екосистеми. Це передбачає розробку індивідуальних цифрових сервісів для порталу "Дія" і створення комплексу послуг для різних соціальних груп, таких як ветерани, внутрішньо переміщені особи та інші. У рамках стратегії модернізації інформаційної системи "Вулик" буде створено Центр компетенцій "Дія" для покращення її функціонування та ефективності, який допоможе українським установам самостійно розробляти цифрові послуги та керувати процесом їхнього проектування та впровадження.
2. Покращення обміну даними між реєстрами та державними установами. Це включає підвищення якості та безпеки критично важливих реєстрів, що

стосуються надання соціальних послуг, і збільшення кількості електронних інформаційних ресурсів, підключених до системи "Трембіта". Також планується збільшення частоти електронної взаємодії між реєстрами.

3. Інтеграція української інфраструктури електронної ідентифікації зі стандартами ЄС. Це передбачає створення технічних умов для визнання українських цифрових довірчих послуг (цифрової ідентифікації та цифрового підпису) в країнах ЄС, а також впровадження регламенту та технічних вимог eIDAS 2.0 в Україні.
4. Розвиток системи електронного управління кримінальними справами. В межах проекту передбачається створення та впровадження системи управління електронними справами e-Case, забезпечення її надійності та ефективності. Ця система полегшить оперативний, ефективний і прозорий розгляд кримінальних справ, включаючи розслідування воєнних злочинів[11].

Реалізація проекту DT4UA передувала успішному впровадженню попередніх ініціатив ЄС, таких як:

- Проєкт EGOV4Ukraine, реалізований з 2016 по 2020 роки, мав на меті впровадження електронного уряду та заходів електронного управління для підтримки децентралізованого надання державних послуг органами місцевого самоврядування. Одним із досягнень цього проєкту було створення та запуск магістралі для обміну даними між реєстрами системи "Трембіта", а також впровадження системи "Вулик" для ЦНАП.

- Проєкт EU4DigitalUA, реалізований у період з 2020 по 2024 роки, був спрямований на прискорення цифрової трансформації в Україні, підвищення конкурентоспроможності українського цифрового простору на європейському ринку, зміцнення кібербезпеки та захисту персональних даних, а також розширення доступу до широкопasmового інтернет-зв'язку. Крім того, був ухвалений Закон України "Про ратифікацію Угоди між Україною та Європейським Союзом про участь України у програмі Європейського Союзу 'Цифрова Європа' (2021–2027)" [12].

Участь України в програмі "Цифрова Європа" передбачає отримання фінансової підтримки від ЄС для розвитку суперкомп'ютерів, високопродуктивних обчислень і даних, штучного інтелекту, цифрових навичок, а також цифровізації державного сектору та промисловості. Реалізація цієї програми сприятиме зростанню ВВП на 12%, збільшенню експорту товарів до ЄС на 17% і послуг на 12,2%, а також імпорту товарів з ЄС на 21,7% і послуг на 9,1%. Це також позитивно позначиться на підвищенні добробуту українських громадян на 7,8% [13].

Національна ІТ-галузь активно залучається до впровадження міжнародних проектів, зокрема з європейського спрямування, використовуючи різноманітні бізнес-підходи, такі як:

- "цифрова трансформація", що означає стратегічні зміни та оптимізацію бізнес-процесів за допомогою сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, таких як Інтернет речей, аналіз великих обсягів даних (Big Data), підсилений інтелект тощо;

- "цифрування", що полягає у створенні гнучких моделей взаємодії з клієнтами на основі аналізу їхнього поведінкового шаблону;

- дослідження та розробка (R&D), яка включає в себе створення нових алгоритмів через проведення наукових досліджень та розробку складних технологічних концепцій;

- розробка та впровадження комплексних заходів тестування, спрямованих на забезпечення відповідності програмного забезпечення поставленим завданням і вимогам, а також забезпечення його високої якості [14].

Українська сфера інформаційних технологій має значний досвід у створенні програмних продуктів з використанням передових технологічних концепцій, таких як Інтернет речей (IoT), аналіз великих обсягів даних (Big Data), хмарні обчислення (Cloud Computing), Blockchain, Штучний Інтелект та інші. Найбільш розвинені напрями спеціалізації спостерігаються у фінансовому секторі (банківська діяльність), охороні здоров'я, інформаційних технологіях, медіа, електронній

комерції та роздрібній торгівлі, автомобільній і виробничих галузях, а також у сільському господарстві.

Також, Уряд України встановив інтеграцію України в Єдиний Цифровий Ринок ЄС як один із основних пріоритетів секторальної інтеграції до ЄС. На саміті Україна — ЄС, що відбувся 6 жовтня 2020 року, знову наголосили на значущості цифрового сектору в контексті економічної інтеграції. 17 грудня 2020 року Міністерство цифрової трансформації України представило інструмент підготовки до отримання Україною режиму внутрішнього ринку ЄС у секторі телекомунікацій — оновлену Дорожню карту інтеграції України до Єдиного цифрового ринку ЄС. Цей документ, що враховує рекомендації Європейської Комісії, передбачає впровадження найновітніших цифрових норм і стандартів ЄС. Дорожня карта передбачає впровадження 75 актів права ЄС, включаючи 25 основних та 50 імплементаційних актів, охоплюючи різні аспекти, такі як електронні комунікації, системи електронних довірчих послуг, 5G, широкопasmовий доступ до Інтернету, електронна торгівля, кіберзахист, тощо [41].

На 23-му саміті, який проходив 12 жовтня 2021 року в Києві, уже було зазначено прогрес, якого досягла Україна в цифровій галузі.

Україна демонструє свої зобов'язання до цифрового розвитку та гармонізації з європейськими стандартами шляхом впровадження конкретних заходів та ініціатив у цій сфері. Це сприяє зростанню її конкурентоспроможності та сприяє розвитку цифрового простору в регіоні.

Враховуючи виконання угоди про асоціацію із ЄС, Україна повинна розробити стратегічні заходи для інтеграції своєї економіки в Єдиний Європейський цифровий простір та збільшення експорту ІТ-послуг. Реалізація цих заходів передувала успішній співпраці України та ЄС у рамках різних програм. На сьогодні Європейський союз продовжує підтримувати цифрову трансформацію в Україні та відкриває свої ринки для українських ІТ-компаній, що відкриває нові можливості для розвитку та співпраці в галузі інформаційних технологій. У таких умовах для

України залишається важливим збереження потенціалу, сприяння інноваціям та розробкам, що в цілому призведе до зростання експортного потенціалу країни.

2.2. Політичні аспекти цифрової інтеграції, економічні чинники та фінансова підтримка України з ЄС

Інтеграція в єдиний цифровий простір Європейського Союзу є стратегічним напрямком розвитку для України, оскільки це відкриває нові можливості для економічного зростання, підвищення конкурентоспроможності та покращення якості життя громадян.

У цьому контексті розуміння політичних аспектів, економічних чинників та фінансової підтримки є критично важливим для успішної цифрової інтеграції. Політичні аспекти включають управління та регулювання в цифровій сфері, а економічні чинники охоплюють вплив цифрової інтеграції на економіку та бізнес. Фінансова підтримка грає ключову роль у забезпеченні інвестицій у розвиток цифрових технологій та інфраструктури.

У цьому висвітленні ми розглянемо важливість політичних аспектів, економічних чинників та фінансової підтримки для цифрової інтеграції України в Європейський Союз.

Політичні аспекти цифрової інтеграції України з Європейським Союзом включають в себе ряд важливих аспектів, що впливають на формування стратегічних рішень та напрямків розвитку в цифровій сфері. Економічні чинники та фінансова підтримка також грають важливу роль у цьому процесі.

Політичні аспекти цифрової інтеграції включають:

Стратегічні цілі та відповідальність: Успішна цифрова інтеграція потребує чіткої визначеності стратегічних цілей та відповідальних структур на рівні уряду та державних установ. Політичне керівництво визначає пріоритети і надає напрямок розвитку цифрової інфраструктури та технологій.

Міжнародне співробітництво: Політична підтримка міжнародного співробітництва та партнерства з країнами ЄС сприяє обміну досвідом та реалізації спільних проектів у сфері цифрової інтеграції.

Регулювання та законодавство: Політичні рішення у сфері регулювання цифрового простору включають прийняття та впровадження відповідного законодавства, що стосується захисту даних, кібербезпеки, електронної торгівлі та інших аспектів цифрової сфери.

В Україні відсутній окремий центральний орган виконавчої влади, який був би відповідальний за розвиток цифрової економіки та суспільства. У 2015 році Міністерство економічного розвитку і торгівлі створило Департамент цифрової економіки, проте в 2016 році він був припинений. Деякі аспекти державної політики у сфері розвитку інформаційного суспільства втілюються через діяльність Державного агентства з питань електронного урядування України. У секторі електронних комунікацій національним регулятором є Національна комісія, яка здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації (НКРЗІ).

Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації відповідає за регулювання спеціального зв'язку та захисту державних інформаційних та телекомунікаційних систем і ресурсів. Проте не існує чіткого розподілу повноважень в управлінні та регулюванні електронних комунікацій. Крім того, Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації (НКРЗІ), не має достатніх повноважень для виконання функцій незалежного регулятора на рівні, що відповідає стандартам ЄС [15].

Згідно опитування якостей стейкхолдери висловили побажання щодо підвищення незалежності та адміністративної ефективності національного регулятора у сфері зв'язку, вказуючи на те, що НКРЗІ, формально підпорядкований Президенту України, насправді не здійснює регулюючі функції. У січні 2018 року Кабінет Міністрів України ухвалив Концепцію розвитку цифрової економіки та суспільства на період 2018-2020 років і затвердив план заходів щодо її реалізації.

Попередньою роботою перед цим було розроблено базовий документ "Цифровий порядок денний України – 2020" Мінекономрозвитку, разом з провідними експертами ІТ-сфери та громадськістю, яку координував «Хай-Тек офіс Україна». Документ встановлює ключові політичні напрями, основні сфери пріоритету, ініціативи та проекти щодо "цифровізації" України до 2020 року. Восени 2018 року уряд розробив проект Стратегії інтеграції України до Європейського Цифрового Ринку (ЄЦР) (відомий як "дорожня карта") та план заходів з його втілення на період 2018-2023 років, з урахуванням нових законодавчих актів ЄС. Наразі проект Стратегії обговорюється зі зацікавленими сторонами та представниками Європейського Союзу[16].

Протягом останніх років в Україні були здійснені кроки у напрямку гармонізації нормативно-правового середовища з європейськими стандартами. У 2015 році був прийнятий Закон про електронну комерцію, який, однак, залишив певні аспекти без вирішення у контексті відповідності європейським нормам [42].

У листопаді 2018 року набув чинності Закон про електронні довірчі послуги, що оновив правові норми, що стосуються електронної ідентифікації (електронного цифрового підпису) згідно з Регламентом eIDAS [43].

На початку 2016 року було затверджено Стратегію кібербезпеки України, а в травні 2018 року набув чинності закон, що визначає основні принципи забезпечення кібербезпеки в країні[44]. В даний час уряд готує закон про об'єкти критичної інформаційної інфраструктури. Однак для відповідності вимогам Директиви NIS (Директива з безпеки мережевих та інформаційних систем) та нового Акту про регулювання кібербезпеки в ЄС, Україні необхідно внести зміни до законодавства та плану реалізації стратегії кібербезпеки. Новий закон про регулювання кібербезпеки, серед іншого, передбачає введення нової системи сертифікації в цій сфері. Варто зауважити, що Україна ще не повністю ратифікувала Конвенцію Ради Європи про кіберзлочинність, зокрема, не погодилася на застосування її розділу, який стосується цифрових доказів[45].

Це призводить до ситуації, коли правоохоронні органи часто вилучають обладнання як матеріальні докази (зокрема, у справах щодо порушень авторських прав), оскільки відсутність конкретної можливості використовувати копії не передбачена у законодавстві України.

Прийнятий навесні 2017 року закон про державну підтримку кінематографії запровадив нові способи захисту авторських і суміжних прав в інтернеті. Однак, проблема розповсюдження нелегального контенту на піратських веб-сайтах, які в основному розміщуються за межами України, залишається невирішеною.

Економічні чинники відіграють ключову роль у цифровій інтеграції:

Інвестиції в інфраструктуру: Фінансова підтримка спрямовується на розвиток цифрової інфраструктури, включаючи будівництво та модернізацію мереж, дата-центрів та інших об'єктів.

Стимулювання інновацій: Економічні програми та підтримка спрямовані на розвиток інноваційних технологій та стартапів у цифровій галузі, що сприяє розвитку нових продуктів та послуг.

Підтримка підприємництва: Фінансові інструменти, такі як кредитування та гранти, надаються для підтримки підприємництва в цифровій сфері та стимулювання розвитку бізнесу в цьому напрямку.

Співпраця на міжнародному рівні

Україна має численні партнерства з іноземними приватними компаніями, зокрема великими технологічними корпораціями. Навіть до початку повномасштабного вторгнення вже було помітне збільшення співпраці України з приватними компаніями в галузі цифрової політики. Налагодження публічно-приватного співробітництва з іноземними організаціями спрямовувалося на

зміцнення технологічних і кіберздатностей України під час конфлікту і, водночас, на позбавлення Росії доступу до технологічних досягнень. Ці цілі відповідають зовнішньополітичним інтересам України в забезпеченні національного суверенітету та сприянні глобальним партнерствам та підтримці.

Україна активно розвиває свою інфраструктуру 5G, укладаючи угоди про співпрацю з компаніями, такими як Ericsson і Huawei. Проект Starlink, який надав супутниковий інтернет під час конфлікту, продемонстрував, як партнерства з приватними компаніями можуть бути вирішальними для збереження зв'язку.

Багато технологічних гігантів надали допомогу Україні навіть без офіційних запитів. Компанії, такі як Microsoft, Google і IBM, розширили свою підтримку, включаючи технологічну допомогу, кібербезпеку та освітні проекти. Водночас Україна активно підтримує "цифрову блокаду" Росії, яку підкріпили санкції, запроваджені США та ЄС, що спонукало багато компаній підтримати Україну під час конфлікту.

У такому оточенні геополітичні чинники позитивно впливають на цифрову політику України, коли вона намагається використовувати технологічні партнерства для національної безпеки та суверенітету, одночасно управляючи ризиками, пов'язаними з такою співпрацею.

Фінансова підтримка грає критичну роль у процесі цифрової інтеграції України з Європейським Союзом. Вона забезпечує необхідні ресурси для розвитку цифрової інфраструктури, впровадження новітніх технологій, підтримки Інноваційних ініціатив та забезпечення конкурентоспроможності українських компаній на міжнародному ринку. Основні аспекти фінансової підтримки включають:

Гранти та субсидії: Урядові програми надають гранти та субсидії для розвитку цифрової інфраструктури та інноваційних проєктів. Ці кошти можуть використовуватися на впровадження новітніх технологій, модернізацію інфраструктури та підтримку досліджень та розробок.

Інвестиційні програми: Фінансові інструменти, такі як інвестиційні фонди та кредитні програми, спрямовані на стимулювання інвестицій у цифрові технології та інфраструктуру. Ці програми можуть надавати фінансову підтримку для стартапів, малих та середніх підприємств, які працюють у сфері цифрових технологій.

Технічна допомога та консультації: Фінансова підтримка може включати в себе не лише фінансування, але й технічну допомогу та консультації щодо впровадження цифрових технологій, розробки бізнес-планів та стратегій розвитку.

Міжнародні програми та фонди: Україна може отримувати фінансову підтримку через участь у міжнародних програмах та фондах, що спрямовані на розвиток цифрової інфраструктури та технологій. Ці програми можуть надавати доступ до додаткових ресурсів та експертної підтримки.

В цілому, фінансова підтримка відіграє важливу роль у забезпеченні успішної цифрової інтеграції, сприяючи розвитку інфраструктури, стимулюванню інновацій та підвищенню конкурентоспроможності української економіки.

Цифрова інтеграція України до Європейського Союзу відкриває широкі можливості для розвитку стартап та ІТ-індустрій. Зростання інвестицій, доступ до нових ринків та підвищення конкурентоспроможності стають ключовими факторами, які сприяють розвитку цих секторів в умовах європейської інтеграції.

- Через інтеграцію до європейського цифрового ринку, українські стартапи отримують можливість розширювати свою аудиторію та знаходити нових клієнтів серед європейських підприємств і споживачів.
- За рахунок інтеграції українські стартапи здобувають доступ до європейських інвесторів та фондів.
- Українські стартапи, адаптовані до європейських стандартів і вимог, стають конкурентоспроможними на світовому ринку, що сприяє їхньому зростанню та розвитку.
- Інтеграція дозволяє українським ІТ-компаніям вдосконалювати свої продукти відповідно до європейських стандартів безпеки та якості, що збільшує їхню привабливість для замовників
- Українські ІТ-компанії отримують доступ до європейських замовників, що розширює їхні можливості для вивчення нових технологій та реалізації власних інновацій.
- За рахунок цифрової інтеграції збільшується обсяг експорту ІТ-послуг, що приносить додаткові доходи для країни.

Згідно з дослідженням, проведеним провідними економістами за ініціативою Міністерства цифрової трансформації України, інтеграція України до єдиного цифрового ринку ЄС може принести такі позитивні результати:

- Зростання ВВП України до +12%;
- Збільшення експорту товарів з України до ЄС до +17% (близько €3 млн);
- Збільшення експорту послуг з України до ЄС до +12,2% (близько €400 млн);
- Зростання експорту товарів з ЄС до України на понад +20% (понад €4 млн);
- Збільшення експорту послуг з ЄС до України до +9% (майже €300 млн).

«Підвищення рівня цифровізації на 1% призводить до зростання ВВП України на 0,42%. Тому поступове досягнення рівня цифровізації ЄС може забезпечити додаткове зростання ВВП України на 2,4–12,1% (до \$15,8 млрд)», – зазначає

Валерія Іонан, заступниця міністра цифрової трансформації з питань євроінтеграції.

Джерело: <https://forbes.ua/innovations/efekt-tsifrovoi-sinergii-yaki-perspektivi-dlya-rozvitku-it-sektoru-ta-startap-industrii-vidkrivae-ochikuvaniy-vstup-ukraini-do-es-29082023-15636> [17].

Приклади взаємодії

У червні 2023 року Міністерство цифрової трансформації України подало запит на приєднання до Європейського альянсу стартапів націй (ESNA), ініціативи Європейської комісії, яка об'єднує 26 країн ЄС та Ісландію.

Міністерство цифрової трансформації спільно із проектом USAID (Агентство США з міжнародного розвитку) запусив гранти на розвиток кібербезпекових стартапів 29 вересня 2023 року.

Верховна Рада України ратифікувала Угоду про участь у програмі "Цифрова Європа" 23 лютого 2023 року [21]. Загальний обсяг коштів у Програмі "Цифрова Європа" складає 7,5 млрд євро. На фінансування проєктів, які відповідають вказаним напрямкам та доступні для України, передбачено приблизно 6 млрд євро, які будуть розподілені протягом семи років. Україні відкрито чотири основні напрями для отримання фінансування:

- Високопродуктивний комп'ютинг – 2,2 млрд євро. Цей напрямок відкритий для проєктів, які обробляють великі обсяги даних для рішень у галузях економіки, охорони здоров'я та оборонного сектора.
- Штучний інтелект, дані та хмарні послуги – 2,1 млрд євро. Тут можуть подаватися проєкти, спрямовані на створення продуктів з використанням штучного інтелекту для полегшення роботи підприємств, держадміністрацій та дослідницьких установ.

- Цифрові навички – 580 млн євро. Цей напрямок відкритий для проєктів, які сприяють розвитку нових навичок у сфері ІТ [17].

Використання цифрових технологій в економіці та суспільстві – 1,1 млрд євро. Сюди можуть податися проєкти, спрямовані на впровадження цифровізації в бізнесі, електронному урядуванні, охороні здоров'я, навколишньому середовищі, освіті та культурі, а також технологіях Smart City. Участь країн в програмі передбачає сплату внесків. Проте Європейський Союз звільнив Україну від цих платежів у 2021-2022 роках та надав 95% знижку на фінансові внески на період 2023-2027 років [21].

2.3. Технічні аспекти цифрової інтеграції України до ЄС

Технічні аспекти цифрової інтеграції України до Європейського Союзу включають в себе різноманітні аспекти інформаційно-комунікаційних технологій та їхній вплив на різні сфери суспільства і економіки. Деякі ключові технічні аспекти включають:

Цифрова інфраструктура:

Розвиток та модернізація інформаційної та комунікаційної інфраструктури, зокрема мереж інтернету, мобільних мереж, супутникових комунікаційних систем, центрів обробки даних тощо, є ключовим для забезпечення швидкого та надійного з'єднання між Україною та ЄС.

У 2016 році ринок телекомунікацій України оцінювався майже в 57 млрд грн (менше 2 млрд євро), що складає менше 1% від ринку ЄС, який у тому ж році досяг 220 млрд євро. Основні учасники ринку телекомунікацій в Україні - оператори мобільного, супутникового, кабельного зв'язку та інтернет-провайдери. Найбільший за доходами сегмент ринку в Україні – мобільний зв'язок. Обсяг електронної комерції в Україні у 2016 році досяг 5,65 млрд доларів США, що

становить приблизно 1% від обсягу електронної комерції в ЄС (530 млрд євро у 2016 році).

Попри це, Україна лідирує серед європейських країн за темпами зростання обсягу електронної комерції: 30-35% у 2016 році та 44% у першій половині 2017 року, порівняно з 15% зростанням в ЄС у 2016 році. Від чверті до третини українців регулярно роблять покупки онлайн, оплачуючи замовлення карткою на сайті. Популярними є покупки на міжнародних та українських онлайн-платформах (e-Bay, Taobao, Amazon, Rozetka тощо) [18].

Кібербезпека: Захист цифрових систем від кіберзагроз та кібератак є надзвичайно важливим аспектом цифрової інтеграції. Україна повинна розвивати ефективні механізми кіберзахисту, щоб гарантувати захист критично важливої інформації та інфраструктури від кібернападів.

З ними виникли проблеми, які потребують вирішення на законодавчому рівні, особливо щодо захисту прав споживачів та їх персональних даних від незаконного використання для поширення реклами, маркетингу і продажу даних. На сьогодні продукція ІТ-сектору формує понад 3% ВВП країни. Сукупний дохід галузі у 2017 році склав 3,6 мільярда доларів. За цим показником, а також за обсягом експорту, галузь поступається лише агропромисловому сектору та металургії [19].

Українська ІТ-галузь в основному орієнтована на експорт: 80-90% ІТ-послуг створюється для закордонних ринків. Основні замовники комп'ютерних та інформаційних послуг українських ІТ-компаній — це США та країни ЄС.

При підписанні угоди про асоціацію з ЄС, Україна зобов'язалася поступово приводити свої чинні закони та майбутнє законодавство у сфері телекомунікацій у відповідність до *acquis* ЄС (спільних політичних, правових та економічних цінностей Європи), що було зазначено у Додатку XVII. Проте, після підписання угоди, ЄС почав радикально переглядати своє законодавство у цій сфері в рамках створення Єдиного цифрового ринку (ЄЦР)[20].

Так, стратегія розвитку Єдиного Європейського цифрового ринку включає в себе:

Прибирання перешкод для міжнародної торгівлі через інтернет, у тому числі спрощення контрактних зобов'язань, розвиток електронної комерції, перегляд авторських прав, уникнення недопустимого геоблокування, захист прав споживачів, уніфікація оподаткування, оновлення правил телекомунікацій та забезпечення оптимальних умов доставки поштових відправлень.

Узгодження нормативного регулювання цифрових мереж і послуг у країнах-членах ЄС, що охоплює перегляд правил щодо розповсюдження контенту, телекомунікацій, аудіовізуальних послуг, захисту особистих даних, розвиток партнерства між державним та приватним секторами у сфері кібербезпеки, а також забезпечення доступності інформаційно-комунікаційних технологій для всіх користувачів.

Для повного використання потенціалу зростання цифрової економіки ЄС необхідні інвестиції в інфраструктуру та технології, такі як хмарні обчислення та аналіз великих даних; дослідження та інновації, які сприятимуть підвищенню конкурентоспроможності промисловості та покращенню державних послуг; а також розвиток цифрових навичок у населення.

Станом на вересень 2018 року, Європейська Комісія в рамках реалізації Стратегії запропонувала 30 законодавчих ініціатив, з яких 19 були ухвалені Радою ЄС та Європарламентом. З огляду на значні зміни у законодавстві ЄС щодо Єдиного цифрового ринку (ЄЦР) з моменту підписання угоди про асоціацію, існує потреба оновити деякі додатки, щоб визначити актуальний обсяг завдань для України. Спільні завдання України та ЄС включають досягнення цілей Східного партнерства до 2020 року. Ці цілі частково збігаються, доповнюють і уточнюють положення угоди про асоціацію, а також є додатковими до неї. Вони в основному стосуються розділу "Інформаційне суспільство", але охоплюють і окремі статті угоди щодо телекомунікаційних послуг, охорони баз даних, транскордонного

надання електронних комунікаційних послуг та нормативно-правових аспектів електронної торгівлі.

Стандартизація та сумісність: Україна повинна гармонізувати свої технічні стандарти зі стандартами ЄС, щоб забезпечити сумісність і взаємодію між цифровими системами та послугами.

Електронне урядування: Розвиток електронного урядування та впровадження цифрових послуг для громадян і бізнесу є важливими аспектами цифрової інтеграції. Це включає в себе електронні сервіси для отримання документів, подання звітності, взаємодію з державними органами тощо.

Штучний інтелект (AI): Впровадження та розвиток штучного інтелекту в різних сферах, таких як медицина, освіта, виробництво, може сприяти підвищенню ефективності та конкурентоспроможності української економіки.

Блокчейн технології: Використання блокчейн технологій для забезпечення безпеки та прозорості в різних галузях, таких як фінанси, логістика, громадський сектор, може сприяти покращенню управління та розвитку економіки.

Ці технічні аспекти вимагають комплексного підходу та інвестицій у розвиток цифрових технологій та інфраструктури для успішної цифрової інтеграції України до Європейського Союзу.

Висновок: Цифрова інтеграція України з Європейським Союзом є важливим стратегічним напрямком, що включає комплекс заходів і ініціатив, спрямованих на гармонізацію цифрової інфраструктури та регуляторного середовища України з європейськими стандартами.

Угода про асоціацію з ЄС встановлює нормативні та законодавчі вимоги, що стимулюють Україну до гармонізації свого законодавства з європейськими стандартами. Створення Центру цифрової трансформації, розвиток кібербезпеки та електронного урядування є важливими ініціативами, що підтримують цифрову

інтеграцію. Участь у програмах, таких як DT4UA, EGOV4Ukraine та EU4DigitalUA, є ключовими для покращення цифрових послуг і кібербезпеки.

Міжнародне співробітництво та партнерство з країнами ЄС сприяють обміну досвідом і реалізації спільних проєктів, а регулювання цифрового простору, включаючи захист даних та кібербезпеку, є важливим аспектом політичних рішень.

Економічні чинники, такі як інвестиції в інфраструктуру та стимулювання інновацій, є ключовими для успішної інтеграції, а фінансова підтримка з боку ЄС забезпечує необхідні ресурси для розвитку цифрової інфраструктури та впровадження новітніх технологій.

Розвиток цифрової інфраструктури, кібербезпеки та гармонізація технічних стандартів з європейськими є критичними для забезпечення сумісності цифрових систем. Впровадження електронного урядування та інноваційних технологій, таких як штучний інтелект та блокчейн, потребує комплексного підходу та інвестицій.

Загалом, процес цифрової інтеграції України з ЄС є багатограним і потребує скоординованих зусиль на всіх рівнях. Гармонізація законодавства, розвиток інфраструктури, забезпечення кібербезпеки та впровадження інноваційних технологій є ключовими компонентами цього процесу. Фінансова підтримка з боку ЄС є ключовою для забезпечення ресурсів, необхідних для успішної реалізації цих заходів, що відкриває нові можливості для розвитку української економіки та підвищення її конкурентоспроможності на міжнародному ринку.

РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ ТА ВИКЛИКИ ДЛЯ ПОДАЛЬШОЇ ЦИФРОВОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ В ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ

3.1. Цифровий шлях до ЄС: ініціативи та заходи України

Війна значно змінила і поглибила сприйняття України громадянами ЄС. Мільйони українців, змушені шукати притулку в ЄС, дали можливість європейцям побачити справжніх українців — освічених і відкритих людей, які поділяють ті ж цінності, що й жителі Євросоюзу. Цей безпосередній досвід залишиться з європейцями назавжди, замість стереотипів, поширюваних російською пропагандою. Ми стали частиною європейської родини, і статус кандидата надав Києву та Брюсселю необхідну стратегічну визначеність.

Поступово зникають перешкоди між економіками та суспільствами. Україна та Європейський Союз вже набули значного досвіду співпраці і глибоко розуміють один одного. Це дозволило нам оперативно продвинути від подання заявки на членство в ЄС до заповнення опитувальника, його перевірки Єврокомісією та отримання статусу кандидата. Гнучкість та оперативність, з якими Європейський Союз відреагував на цю ініціативу, відповідали геополітичним викликам Європи.

Україна активно розвиває свій цифровий сектор, прагнучи інтегруватися в європейський інформаційний простір та відповідати стандартам Європейського Союзу. Це передбачає низку ініціатив та заходів, спрямованих на гармонізацію законодавства, розвиток інфраструктури та впровадження інновацій.

Цифрова стратегія України: У 2018 році Україна прийняла Концепцію розвитку цифрової економіки та суспільства на 2018-2020 роки, яка визначила цифрову стратегію країни. Цей документ окреслює основні напрями цифрової трансформації, включаючи розширення доступу до Інтернету, розвиток електронного урядування, підтримку інновацій та стартапів, а також розвиток людського капіталу у сфері ІТ. Концепція спрямована на створення сприятливих умов для цифровізації економіки та суспільства, що включає:

- Розширення доступу до Інтернету: забезпечення широкосмугового доступу до Інтернету в усіх регіонах України, особливо у віддалених та сільських

районах. Це є критично важливим для зменшення цифрового розриву та забезпечення рівних можливостей для всіх громадян.

- Розвиток електронного урядування: впровадження електронних послуг, що спрощують взаємодію громадян з державними органами, підвищують прозорість та ефективність державного управління.
- Підтримка інновацій та стартапів: створення умов для розвитку стартапів та інноваційних підприємств через надання фінансової підтримки, створення інноваційних хабів та полегшення доступу до ресурсів.
- Розвиток людського капіталу у сфері ІТ: сприяння освіті та перепідготовці кадрів у сфері інформаційних технологій, включаючи розвиток цифрових навичок у всіх вікових групах населення.

Концепція передбачає тісну співпрацю між державою, бізнесом та академічними колами для створення екосистеми, сприятливої для цифрових інновацій та технологічного розвитку[31].

Закон про електронні комунікації: Україна прийняла Закон про електронні комунікації, який гармонізується з європейським законодавством у сфері телекомунікацій. Закон регулює питання доступу до електронних комунікаційних мереж, захисту прав споживачів та забезпечення конкуренції. Він спрямований на створення сучасної правової бази для розвитку телекомунікаційних послуг в Україні та забезпечення їх відповідності європейським стандартам [32].

Закон про захист персональних даних: Однією з ключових вимог для інтеграції до цифрового простору ЄС є відповідність регламенту GDPR (Загальний регламент захисту даних). Україна здійснює заходи для приведення свого законодавства у відповідність до вимог GDPR, включаючи оновлення Закону про захист персональних даних. Це включає впровадження нових стандартів зберігання та обробки персональних даних, а також посилення заходів для захисту конфіденційності громадян [33].

Розвиток цифрових послуг: Однією з найуспішніших ініціатив є платформа "Дія", яка надає доступ до широкого спектру державних послуг в електронному форматі. Вона включає послуги реєстрації бізнесу, отримання ліцензій, адміністративних послуг та багато іншого. Цей проект отримав високу оцінку як в Україні, так і на міжнародній арені[34].

Електронне здоров'я: Розвиток електронних медичних послуг, таких як електронні медичні картки та телемедицина, є важливим напрямком цифровізації. Це сприяє покращенню доступності та якості медичних послуг, а також підвищенню ефективності системи охорони здоров'я[35].

Національна стратегія кібербезпеки: Україна розробила та впроваджує Національну стратегію кібербезпеки, яка передбачає створення ефективної системи захисту інформаційних ресурсів та критичної інфраструктури від кіберзагроз. Це є важливим аспектом для забезпечення безпеки у цифровому середовищі [36].

Співпраця з ЄС у сфері кібербезпеки: Україна активно співпрацює з ЄС у сфері кібербезпеки, беручи участь у спільних навчаннях та обмінюючись досвідом. Це сприяє підвищенню рівня захисту від кіберзагроз та розвитку спільних стандартів у цій сфері[37].

Продовження роботи над створенням національної системи обрахунку та цифровізації економічних процесів за участю уряду, бізнесу та громадянського суспільства має такі цілі:

(а) розробка та ухвалення Закону «Про удосконалення сфери статистики з цифрової трансформації економіки», враховуючи європейський цифровий індекс економіки та суспільства (DESI), що охоплює п'ять ключових областей: зв'язок, людський капітал, використання Інтернету, інтеграція цифрових технологій та цифрові державні послуги [46];

(б) визначити на законодавчому рівні державні органи, відповідальні за збір даних у рамках кожного індикатора DESI, подальшу їх обробку та передачу Європейській Комісії;

(в) проведення роботи з вимірювання впливу цифровізації на різні сектори економіки на основі оцінювання впровадження технологій штучного інтелекту, блокчейн, показників конфіденційності, електронної комерції тощо;

(г) формування систем цифрових даних за категоріями: цифрові навички, впровадження цифрових технологій у бізнесі, цифрові публічні послуги тощо.

Забезпечення подальшої адаптації законодавства у сфері цифровізації до норм і вимог європейського цифрового ринку, особливо в частині електронної ідентифікації та транзакцій, платіжних систем та електронних платежів, захисту прав інтелектуальної власності, кібербезпеки та захисту персональних даних.

Затвердити Стратегію розвитку широкопasmового доступу до Інтернету для забезпечення максимального покриття України якісним мобільним зв'язком 4G та фіксованим широкопasmовим Інтернетом. Впроваджувати оновлену політичну ініціативу ЄС — План дій з цифрової освіти (2021-2027 рр.) для підвищення рівня цифрової грамотності населення, подолання бар'єрів у цифровій освіті та зменшення нерівності. Розширювати впровадження системи електронного уряду та покращувати її функціонування, враховуючи кращі європейські практики. Створити умови для приєднання до Програми Connecting Europe Facility (CEF) з розвитку цифрової інфраструктури, що сприятиме отриманню фінансової підтримки для українських проектів [47]. Верховна Рада ратифікувала угоду про участь України у Програмі, а її реалізація сприятиме покращенню транспортного сполучення між Україною та ЄС і налагодженню експорту до інших європейських країн. Це сприятиме залученню фінансування від ЄС для підтримки розвитку транс'європейських мереж у сферах транспорту, енергетики та цифрових послуг. Україна тепер може подавати заявки на проекти для отримання грантової підтримки від Єврокомісії. Особлива увага приділяється реалізації вже схвалених Єврокомісією інфраструктурних проектів, спрямованих на модернізацію

залізничних та автомобільних пунктів пропуску на кордонах з Польщею, Румунією, Угорщиною та Словаччиною.

Забезпечити технічну сумісність національних систем електронних підписів з європейськими для взаємного визнання електронних довірчих послуг, гарантування їх достовірності для компаній та інституцій в ЄС, спрощення отримання українцями електронних послуг за кордоном. Сформувані законодавчі умови для підвищення рівня безпеки і захисту даних споживачів відповідно до вимог і директив ЄС. Удосконалити систему правового забезпечення боротьби з кіберзагрозами, спрямованими проти економіки України та критичної інфраструктури для посилення кібербезпеки та інформаційної безпеки в установах ЄС.

Сприяти збільшенню інвестицій у сектор інформаційно-комунікаційних технологій шляхом оптимізації державного фінансування та стимулювання бізнесу до акумулювання інвестицій.

В умовах війни Україна стає частиною ЄС логістично (підписано Угоду про вантажні перевезення автомобільним транспортом) та енергетично (синхронізація з європейською мережею операторів системи передачі електроенергії ENTSO-E, спільна енергетична політика). Зникають торговельні бар'єри (скасовано мита та квоти на продукцію, наближаємося до підписання Угоди про оцінку відповідності та прийнятність промислової продукції (АСАА), що надасть можливість вільно продавати продукцію на ринку ЄС без додаткової сертифікації, відбувається інтеграція у цифровий ринок, готується підписання угоди про роумінг. Це стало можливим завдяки значній підготовчій роботі, яку ми виконували раніше. Процес інтеграції пришвидшився, і вже сьогодні можна говорити про план інтеграції України до внутрішнього ринку ЄС. ЄС активно підтримував і допомагав у проведенні всіх реформ, регулярно оцінюючи прогрес України та надаючи цінну експертизу.

Загалом, процес інтеграції України до ЄС завжди вирізнявся своєю амбітністю. Отримання статусу кандидата на членство в ЄС поглибило інтеграційний процес. Однак, триваюча військова агресія РФ проти України

залишається ключовою перешкодою. Це змушує нас працювати ще наполегливіше для досягнення стратегічної мети — членства в ЄС.

Протягом повномасштабної російської агресії європейські партнери побачили, що система державного управління України здатна витримувати надзвичайні обставини та ефективно працювати, забезпечуючи функціонування держави. Головна перевага України — це відданість європейській інтеграції, проактивна політика та конкретні дії на всіх рівнях. Це комплексна і кропітка робота, до якої залучені різні міністерства та відомства. За цей час Україні вдалося досягти значного прогресу в секторальній інтеграції з ЄС у таких сферах, як торгівля, митниця, енергетика, транспорт і цифрові технології.

Ефективним інструментом підготовки України до членства в ЄС залишається імплементація Угоди про асоціацію, амбітність якої системно Україна посилює шляхом оновлення галузевих додатків до Угоди, ці заходи передбачають адаптацію українського законодавства до норм ЄС у різних секторах економіки, що сприяє реалізації однієї з головних цілей Угоди — повній інтеграції України до внутрішнього ринку ЄС.

Значна частина Угоди про асоціацію присвячена поглибленій та всеохоплюючій зоні вільної торгівлі між Україною та ЄС. На сьогодні Київ і Брюссель стали один для одного ключовими торговельними партнерами. І подальший передвступний процес лише розширюватиме ці відносини. Цифровий шлях до ЄС є важливим пріоритетом для України, що включає комплексні ініціативи та заходи в різних сферах. Гармонізація законодавства, розвиток цифрової інфраструктури, впровадження електронних послуг та посилення кібербезпеки є ключовими елементами цієї стратегії. Інтеграція в європейський цифровий простір відкриває нові можливості для розвитку української економіки, підвищення конкурентоспроможності та покращення якості життя громадян.

3.2. Проблеми та шляхи подолання інтеграції України у світовий економічний простір та єдиний цифровий простір ЄС

У зв'язку з нинішньою зовнішньополітичною ситуацією, пріоритетом для України стає співробітництво з Європейським Союзом, яке необхідно ефективно та оперативно розвивати. Основні переваги, які українські підприємства отримують від інтеграції до ЄС, включають:

- стимулювання розвитку малого та середнього бізнесу;
- впровадження стандартів ЄС у виробництві;
- застосування ефективних методів соціально-економічної політики;
- підвищення кваліфікації робочої сили;
- приток інвестицій у вітчизняну економіку;
- підтримка сільського господарства;
- модернізація технологій у вітчизняному виробництві.

Проте разом з тим, існують певні загрози:

- можливе переміщення до України шкідливих виробництв;
- ризик використання України як сировинного приладку;
- небезпека експлуатації українців як дешевої робочої сили;
- можливість втрати конкурентоспроможності окремих галузей;
- ризик надходження дорогих європейських товарів;
- складнощі переходу на європейське ціноутворення;
- можливість зниження ділової активності у вітчизняній економіці через відтік робочої сили.

Великий інтерес для України представляє створення зони вільної торгівлі з Європейським Союзом, що є формою міжнародної економічної інтеграції, областю, де знищені тарифні та інші торговельні бар'єри; це передбачає повну ліквідацію митних бар'єрів та/або кількісних обмежень у торгівлі певними товарами. Ця ідея мала своє відображення ще у Угоді про партнерство та співробітництво від 16

червня 1994 року, яка стала важливим кроком у двосторонньому співробітництві України. Важливими передумовами розширення співробітництва між Україною та ЄС є (див. рис. 3.1).

Рис. 3.1. Передумови розширення співробітництва між Україною та ЄС.

Джерело: «Проблеми інтеграції України в світове співтовариство в сучасних умовах» Деліні М.М. Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського ст.61 [39].

Вважається, що результатами підписання угоди стануть зміни в економіці країни (табл. 3.1).

Таблиця 3.1.

Результатами підписання угоди с СОТ для України

№	Результат	Особливості
1.	Зниження корупції	В управлінні державними фінансами та плануванні держбюджету відбудуться зміни, що включатимуть нові функції для Контрольно-ревізійного управління та Рахункової палати.

2.	Посилення захисту прав споживачів	Впровадження європейських стандартів контролю якості продукції забезпечить максимальну безпеку українських товарів.
3.	Експорт товарів до ЄС	Це дозволить щорічно заробляти щонайменше 383 млн євро на експорті товарів.
4.	Експорт послуг до ЄС	Українські підприємства зможуть відкривати філії в країнах Євросоюзу, а інвестиції з України в ЄС отримають додатковий захист. Однак, угода також передбачає певні обмеження на експорт послуг.
5.	Переваги для малого і середнього бізнесу	Виробництво товарів в Україні стане знову вигідним. У соціальній політиці та освіті буде заборонено дискримінацію за статтю у заробітній платі, удосконалиться система первинної медичної допомоги, а українські дипломи та кваліфікації будуть визнані в ЄС.
6.	Чистіше та безпечніше довкілля	Введення нових стандартів якості води та повітря, а також удосконалення методів контролю стану довкілля.
7.	Космос, наука і технології	Створення європейської навігаційної системи, яка стане конкурентом GPS, з використанням українських технологій ракетобудування. Щодо СНД, варто зазначити, що відносини залишаються складними та суперечливими через анексію Криму та події на Сході України, що призвело до обговорення можливого виходу України з СНД у 2014 році.

Джерело «Європейська та євроатлантична інтеграція» навчальний посібник О.В.Баула, Т.В. Божидарнік, Т.М. Вісіна, Н.М. Галазюк, О.М. Зелінська О.Я.Кравчук, П.Я. Кравчук, Л.В. Корольчук, О.М. Лютак, Т.Л. Никитюк, Л.В. Савош, О.А.Урбан. – Луцьк: РВВ Луцького НТУ, 2016 ст.218 [38].

У березні 2014 року до Верховної Ради був внесений законопроект про вихід України з СНД, але він не пройшов усіх необхідних процедур. У листопаді 2014 року президент України вивів країну з виконавчого комітету СНД, а 8 грудня 2014 року на погоджувальній раді було обговорено питання про доцільність виходу України зі Співдружності. Однак це питання досі залишається невирішеним.

Процес інтеграції України у світовий економічний простір та у єдиний цифровий

простір має свої виклики та проблеми. Декілька шляхів подолання цих проблем може включати:

1. Структурні реформи:

Реформа податкової системи: Впровадження прозорої, простої та конкурентоспроможної системи оподаткування для підтримки бізнесу та залучення інвестицій.

Реформа бюрократії та адміністративного навантаження: Спрощення процедур для реєстрації бізнесу, отримання ліцензій та зменшення бюрократичних перешкод.

Україні необхідно продовжувати гармонізацію свого законодавства з європейськими стандартами, активно використовуючи досвід ЄС та співпрацюючи з європейськими інституціями.

2. Підтримка бізнесу та інновацій:

Створення сприятливого бізнес-середовища: Забезпечення захисту прав власності, розвиток конкуренції, та створення умов для розвитку малого та середнього бізнесу.

Інвестиції в науку та освіту: Розвиток інновацій та високотехнологічних галузей для підвищення конкурентоспроможності.

Підтримка ІТ-сектору: Слід створювати сприятливі умови для розвитку ІТ-сектору через інвестиції у освіту, інфраструктуру та дослідження. Важливо підтримувати ініціативи, спрямовані на впровадження європейських стандартів у сфері штучного інтелекту та інших передових технологій.

Спрощення адміністративних процедур: Необхідно працювати над спрощенням адміністративних процедур та зменшенням бюрократії для бізнесу, особливо у сфері ІТ, щоб підвищити конкурентоспроможність українських компаній на європейському ринку.

3. Захист інтелектуальної власності

Потрібно продовжувати співпрацю з європейськими агенціями інтелектуальної власності, розвивати національні інститути та удосконалювати законодавство у цій сфері.

4. Підвищення рівня кіберзахисту

Важливо вдосконалювати кіберзахист, запроваджувати новітні технології та методи захисту даних, а також підвищувати рівень обізнаності громадян та бізнесу про кібербезпеку.

5. Розвиток торговельних відносин:

Розширення експорту та диверсифікація ринків: Активне залучення до міжнародної торгівлі, розширення асортименту експортованих товарів та послуг.

Взаємодія з міжнародними організаціями: Активне участь у роботі світових та регіональних організацій для підтримки та захисту своїх інтересів.

6. Фінансова стабільність:

Реформа банківської системи: Зміцнення банківської системи, впровадження сучасних стандартів управління ризиками та фінансовою стійкістю.

Курсова стабільність: Підтримання стабільного курсу національної валюти для зменшення ризиків та залучення інвестицій.

7. Соціальні реформи:

Розвиток людського капіталу: Забезпечення якісної освіти та охорони здоров'я для підвищення рівня кваліфікації та працездатності населення.

Соціальний захист: Впровадження ефективних соціальних програм для забезпечення захисту населення від економічних труднощів.

Стратегії зменшення цифрового розриву: Слід розробити та впровадити стратегії, що забезпечать рівний доступ до новітніх технологій для всіх верств населення, зокрема через освітні програми та державні ініціативи.

8. Ефективна антикорупційна політика:

Створення незалежних антикорупційних органів: Зміцнення системи боротьби з корупцією, створення ефективних контрольних та правозахисних механізмів.

9. Міжнародна співпраця:

Розвиток партнерства з країнами та міжнародними організаціями: Співпраця з іншими країнами та регіональними блоками для обміну досвідом та отримання підтримки.

Ці шляхи спільно можуть сприяти подоланню проблем інтеграції України у світовий економічний простір і сприяти сталому економічному розвитку країни.

Також варто зауважити, що через занепад власного виробництва Україна стає все більш економічно залежною від інших країн, виконуючи роль постачальника не готової продукції, а лише сировини та напівфабрикатів для розвинених держав. Якщо ця тенденція продовжиться, Україна може перетворитися на країну, залежну від інших, яка постачає дешеву робочу силу.

Щоб запобігти цьому та забезпечити стабільне соціально-економічне становище громадян, Україні потрібно зосередитися на зміцненні зовнішньоекономічних зв'язків, розвитку міжнародної торгівлі та залученні іноземних інвестицій. Особливо серйозною є проблема зростання імпорту, що в майбутньому може призвести до девальвації гривні. Як приклад, у 2009 році розрив між обсягом експорту та імпорту становив \$5,7 млрд, а за даними на 2010 рік він зріс до \$9,3 млрд, тобто імпорт збільшився втричі.

Це вказує на те, що Україна не здатна навіть забезпечити внутрішній ринок якісною продукцією, не кажучи вже про експорт на світовий ринок. Необхідно переглянути технології виробництва та обладнання на підприємствах, а також створити матеріальну базу для виготовлення більш якісної, дешевої і конкурентоспроможної продукції для експорту.

Очевидно, що для подолання кризи в країні та стабілізації економіки важливо інтегрувати Україну в світову економіку. Розвиток зовнішньоекономічних, науково-технічних та валютно-фінансових відносин з країнами світового співтовариства може стати одним із ключових чинників стабілізації господарства. Необхідно прагнути до покращення економічного становища в країні та докладати зусиль для подолання проблем, що заважають Україні стати повноправним учасником світової економіки. Глобалізація перетворила нашу планету на єдиний великий ринок, тому Україні, щоб зберегти свою суверенність та подолати економічну кризу, необхідно знайти своє місце на цьому ринку.

Як свідчить практика, інтеграція в світову економіку – це довготривалий і складний процес, під час якого країна стикається з багатьма труднощами. Для України це включає низьку конкурентоспроможність продукції, несприятливий інвестиційний клімат, певні законодавчі перешкоди, низький рівень якості освіти тощо.

Інтеграція України у єдиний цифровий простір ЄС є складним, але важливим процесом, що потребує зусиль з боку держави, бізнесу та суспільства. Вирішення основних проблем та впровадження ефективних стратегій допоможе Україні не лише інтегруватися у європейський цифровий простір, але й стати конкурентоспроможним гравцем на світовому ринку цифрових технологій.

Усунення цих проблем створить сприятливі умови для глобальної інтеграції. Варто усвідомлювати, що без міжнародних зв'язків жодна країна не зможе повноцінно функціонувати та розвиватися, що зрештою призведе до її занепаду.

Висновок: Цифрова інтеграція України з Європейським Союзом включає низку ініціатив і заходів, спрямованих на гармонізацію законодавства, розвиток інфраструктури та впровадження інновацій. Прийнята у 2018 році Концепція розвитку цифрової економіки та суспільства на 2018-2020 роки окреслює ключові напрями цифрової трансформації [48]. Вона включає розширення доступу до Інтернету, розвиток електронного урядування, підтримку інновацій та стартапів, а також розвиток людського капіталу у сфері ІТ. Важливими кроками є ухвалення

законів про електронні комунікації та захист персональних даних, а також розвиток цифрових послуг, зокрема платформи "Дія".

Україні необхідно продовжувати гармонізацію свого законодавства з європейськими стандартами, активно співпрацювати з європейськими інституціями, підтримувати ІТ-сектор, спрощувати адміністративні процедури, захищати інтелектуальну власність і підвищувати рівень кіберзахисту. Інтеграція в єдиний цифровий простір ЄС також вимагає розвитку торговельних відносин, забезпечення фінансової стабільності, соціальних реформ, ефективної антикорупційної політики та міжнародної співпраці.

Основними проблемами є забезпечення розвитку малого та середнього бізнесу, технологічна модернізація виробництва, а також ризики використання України як сировинного придатку та втрати конкурентоспроможності окремих галузей. Вирішення цих проблем допоможе створити сприятливі умови для інтеграції України у світове господарство та єдиний цифровий простір ЄС, що є необхідним для її економічного розвитку.

ВИСНОВКИ

Цифрова інтеграція України з Європейським Союзом є складним і багатограним процесом, який водночас відкриває великі перспективи для країни. Цей процес вимагає скоординованих зусиль уряду, суспільства та міжнародних партнерів, а також гармонізації законодавства, розвитку інфраструктури та впровадження інноваційних технологій. Важливою складовою є гармонізація законодавства України з правовими нормами ЄС, що забезпечує інтеграцію в єдиний цифровий простір.

Основними теоріями, які пояснюють процес інтеграції, є теорія функціоналізму та неофункціоналізму. Ці теорії є особливо релевантними для цифрової інтеграції, оскільки вони пояснюють, як економічна співпраця та технічні стандарти можуть створити основу для подальшої політичної та соціальної інтеграції. Цифрові технології та інновації сприяють розвитку взаємозалежностей між країнами, що вимагає гармонізації законодавства та політик. Водночас роль уряду та наднаціональних інституцій, таких як ЄС, є критично важливою для забезпечення успішної інтеграції.

Розвиток інформаційного суспільства та поширення цифрових технологій визначаються пріоритетними напрямками розвитку, і ЄС має значний досвід у цій сфері. Гармонізація законодавства, зокрема щодо захисту персональних даних, адаптація технічної інфраструктури до стандартів ЄС та підтримка інноваційних стартапів через програми, такі як "Diia.City", сприяють підвищенню конкурентоспроможності України.

Уряд України активно працює над створенням сприятливого середовища для цифрової трансформації, впроваджуючи ініціативи для підтримки стартапів, розвитку електронних послуг та кібербезпеки. Це дозволяє українським компаніям отримати доступ до широкого європейського ринку, покращити свою конкурентоспроможність та сприяє стійкому економічному зростанню.

Цифрова інтеграція України з ЄС відкриває широкі можливості для подальшого розвитку країни, підвищення її міжнародного статусу та економічного зростання. Це важливий етап, що вимагає ретельного планування та впровадження, але водночас надає значні переваги і перспективи для майбутнього.

Цифрова інтеграція України з Європейським Союзом є важливим стратегічним напрямком, що включає комплекс заходів і ініціатив, спрямованих на гармонізацію цифрової інфраструктури та регуляторного середовища України з європейськими стандартами. Угода про асоціацію з ЄС встановлює нормативні та законодавчі вимоги, що стимулюють Україну до гармонізації свого законодавства з європейськими стандартами. Створення Центру цифрової трансформації, розвиток кібербезпеки та електронного урядування є важливими ініціативами, що підтримують цифрову інтеграцію. Участь у програмах, таких як DT4UA, EGOV4Ukraine та EU4DigitalUA, є ключовими для покращення цифрових послуг і кібербезпеки.

Міжнародне співробітництво та партнерство з країнами ЄС сприяють обміну досвідом і реалізації спільних проєктів, а регулювання цифрового простору, включаючи захист даних та кібербезпеку, є важливим аспектом політичних рішень. Економічні чинники, такі як інвестиції в інфраструктуру та стимулювання інновацій, є ключовими для успішної інтеграції, а фінансова підтримка з боку ЄС забезпечує необхідні ресурси для розвитку цифрової інфраструктури та впровадження новітніх технологій.

Розвиток цифрової інфраструктури, кібербезпеки та гармонізація технічних стандартів з європейськими є критичними для забезпечення сумісності цифрових систем. Впровадження електронного урядування та інноваційних технологій, таких як штучний інтелект та блокчейн, потребує комплексного підходу та інвестицій.

Загалом, процес цифрової інтеграції України з ЄС є багатограним і потребує скоординованих зусиль на всіх рівнях. Гармонізація законодавства, розвиток інфраструктури, забезпечення кібербезпеки та впровадження інноваційних технологій є ключовими компонентами цього процесу. Фінансова підтримка з боку

ЄС відіграє критичну роль у забезпеченні ресурсів для успішної реалізації цих заходів, відкриваючи нові можливості для розвитку української економіки та підвищення її конкурентоспроможності на міжнародному ринку.

Україні необхідно продовжувати гармонізацію свого законодавства з європейськими стандартами, активно співпрацювати з європейськими інституціями, підтримувати ІТ-сектор, спрощувати адміністративні процедури, захищати інтелектуальну власність і підвищувати рівень кіберзахисту. Інтеграція в єдиний цифровий простір ЄС також вимагає розвитку торговельних відносин, забезпечення фінансової стабільності, соціальних реформ, ефективної антикорупційної політики та міжнародної співпраці.

Основними проблемами є забезпечення розвитку малого та середнього бізнесу, технологічна модернізація виробництва, а також ризики використання України як сировинного придатку та втрати конкурентоспроможності окремих галузей. Вирішення цих проблем допоможе створити сприятливі умови для інтеграції України у світове господарство та єдиний цифровий простір ЄС, що є необхідним для її економічного розвитку.

Цифрова інтеграція України з Європейським Союзом є багатообіцяючою можливістю, що відкриває нові перспективи для розвитку країни, підвищення її міжнародного статусу та економічного зростання. Однак цей процес є складним і потребує скоординованих зусиль на всіх рівнях. Для успішної цифрової інтеграції необхідно залучити громадянське суспільство до обговорення та впровадження цифрових ініціатив, що допоможе забезпечити прозорість і підтримку реформ з боку населення. Розвиток людського капіталу є критично важливим: Україні потрібно інвестувати в освіту та підвищення кваліфікації у сфері ІТ, щоб забезпечити достатню кількість фахівців, здатних працювати з новітніми технологіями. Спрощення адміністративних процедур та зниження бюрократичних бар'єрів сприятиме розвитку ІТ-сектора та залученню інвестицій, включаючи реформу податкового законодавства та створення сприятливих умов для бізнесу. Забезпечення розвитку малого та середнього бізнесу є важливим для економічної

стабільності та інноваційного потенціалу країни, і програми підтримки та фінансування для малих та середніх підприємств сприятимуть їхньому розвитку та інтеграції в європейський ринок. Активна міжнародна співпраця та партнерство з країнами ЄС сприяють обміну досвідом і реалізації спільних проєктів, включаючи участь у міжнародних форумах, конференціях та робочих групах з цифрових технологій. Гармонізація законодавства, розвиток інфраструктури, забезпечення кібербезпеки та впровадження інноваційних технологій є ключовими компонентами цього процесу. Фінансова підтримка з боку ЄС відіграє важливу роль у наданні ресурсів для успішної реалізації цих заходів, відкриваючи нові можливості для зростання української економіки та підвищення її конкурентоспроможності на міжнародній арені.

Цифрова інтеграція України з ЄС є багатообіцяючою можливістю, що відкриває нові перспективи для розвитку країни, підвищення її міжнародного статусу та економічного зростання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. "Memorandum on the Organization of a Regime of European Federal Union" (1950)
Жан Монне
2. "Декларації 9 травня 1950 року" Роберт Шуман
3. "Beyond the Nation-State" (1964) Ернст Б. Хаас
4. "The Uniting of Europe" (1958) Ернст Б. Хаас
5. Europe and the global information society (2010) European Council.
6. Summaries of EU legislation. eEurope.
7. eEurope2002. URL: <https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/summary/eeurope-2002.html>
8. i2010: Information Society and the media working towards growth and jobs. URL: <https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/summary/i2010-information-society-and-the-media-working-towards-growth-and-jobs.html>
9. Communication from the commission Europe 2020 A strategy for smart, sustainable and inclusive growth. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/ALL/?uri=CELEX%3A52010DC2020>
10. Угода про асоціацію з ЄС (УА) URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/evropejska-integraciya/ugoda-pro-asociacyu>
11. «Інтеграція України в єдиний цифровий простір ЄС» Грень Р. Т. URL: http://visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/47_2023ua/7.pdf
12. Pro ratyfikaciju Ughody mizh Ukrajinou ta Jevropejskym Sojuzom pro uchastj Ukrajinu u proghrami Jevropejskogho Sojuzu "Cyfrova Jevropa" (2021–2027) [On the ratification of the Agreement between Ukraine and the European Union on the participation of Ukraine in the European Union program «Digital Europe» (2021–2027)]: Zakon Ukrainy vid 23.02.2023 № 2926-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2926-20#Text>
13. Finansovo-ekonomichni rozrakhunky do proektu Zakonu Ukrainy "Pro ratyfikatsiiu Ughody mizh Ukrainoiu ta Yevropeiskym Soiuzom pro uchast Ukrainy u proghrami

Yevropeiskoho Soiuzu “Tsyfrova Yevropa” (2021–2027)”. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/1640745>

14. Tsyfrova adzhenda Ukrainy – 2020. Kontseptualni zasady (versiia 1.0). Pershocherhovi sfery, initsiatyvy, proekty “tsyfrovizatsii” Ukrainy do 2020 roku HITECH office (December 2016). 90 p. [Digital agenda of Ukraine – 2020. Conceptual principles (version 1.0). Priority areas, initiatives, projects of “digitalization” of Ukraine by 2020 HITECH office.] URL: : <https://ucci.org.ua/uploads/files/58e78ee3c3922.pdf>

15. EU’S AND UKRAINE’S APPROACHES TO DIGITAL DIPLOMACY. URL http://prismua.org/wp-content/uploads/2023/05/Digitalization_Ukraine_EU.pdf

16. UKRAINE’S INTEGRATION INTO THE EU’S DIGITAL SINGLE MARKET URL: <https://ucep.org.ua/wp-content/uploads/2023/01/ukraines-integration-into-the-eus-digital-single-market-potential-economic-benefits.pdf>

17. Ефект цифрової синергії. Які перспективи для розвитку ІТ-сектору та стартап-індустрії відкриває очікуваний вступ України до ЄС

18. ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ ДО ЄДИНОГО ЦИФРОВОГО РИНКУ ЄС URL: https://www.civic-synergy.org.ua/wp-content/uploads/2018/04/Integratsia-UA-do-jedynogo-tsyfrovo-go-rynku-EU_ua_2019.pdf

19. ІНТЕГРАЦІЯ У РАМКАХ АСОЦІАЦІЇ: ДИНАМІКА ВИКОНАННЯ УГОДИ МІЖ УКРАЇНОЮ І ЄС ст. 27 URL: https://www.civic-synergy.org.ua/wp-content/uploads/2018/04/Integratsiya-u-ramkah-asotsiatsiyi-dynamika-vykonannya-Ugody-mizh-Ukrayinoyu-i-YES_ua.pdf

20. ІНТЕГРАЦІЯ У РАМКАХ АСОЦІАЦІЇ: ДИНАМІКА ВИКОНАННЯ УГОДИ МІЖ УКРАЇНОЮ І ЄС ст.30 URL: https://www.civic-synergy.org.ua/wp-content/uploads/2018/04/Integratsiya-u-ramkah-asotsiatsiyi_dynamika-vykonannya-Ugody-mizh-Ukrayinoyu-i-YES.pdf

21. Україна долучилася до Програми «Цифрова Європа» URL: <https://thedigital.gov.ua/news/ukraina-doluchilasya-do-programi-tsifrova-evropa-shcho-tse-oznachaє>

22. PUBLIC ADMINISTRATION REFORM URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/Coordination/reglament-dt-ua.pdf>

23.UA: Ukraine Analytica URL: <https://ukraine-analytica.org/wp-content/uploads/Omelianenko.pdf>

24. Євроінтеграція України: перспективи для IT-сектору та стартап-індустрії
URL: <https://forbes.ua/innovations/efekt-tsifrovoi-sinergii-yaki-perspektivi-dlya-rozvitku-it-sektoru-ta-startap-industrii-vidkrivae-ochikuvaniy-vstup-ukraini-do-es-29082023-15636>

25. Загарій В. К., Ковальчук Т. Г., Синільник В. В. Пріоритетність розвитку цифрової економіки для України. Приазовський економічний вісник, 2019. Вип. 2 (13). С. 64-68

26. Кіреєв Д.Б. Розвиток цифрової економіки як елемент стратегії суспільного розвитку в Україні. Вчені записки ТНУ ім. В.І. Вернадського. Серія : Державне управління, 2019. Том 30(69). № 1. С. 38–44.

27. Коровайченко Н. Ю. Інтеграція України до єдиного цифрового ринку Європейського Союзу. Ефективна економіка, 2017. № 6. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=5648>

28. Ладиченко К. І. Сучасні тенденції розвитку світового ринку інформаційно-комунікаційних послуг Ефективна економіка, 2015. URL: www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=3830.

29. Перспективи та перешкоди цифрової економіки в Україні. URL : <https://nachasi.com/creative/2018/01/29/what-makes-ukraine-digital/>

30. Скоробогатова Н. Є., Потапова В. П. Роль інвестицій у формуванні економічного зростання в Україні. Міжнародна економіка, 2018. № 12. 9 с.

31. Міністерство цифрової трансформації України. (2018). Концепція розвитку цифрової економіки та суспільства на 2018-2020 роки. URL: <https://thedigital.gov.ua>
Офіс ефективного регулювання. (2019). Огляд цифрової трансформації України. URL:<https://brdo.com.ua>

32. Верховна Рада України. (2020). Закон України про електронні комунікації. URL: <https://www.rada.gov.ua/news/Novyny/198213.html>

33. Верховна Рада України. (2019). Закон України про захист персональних даних. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/1843282>
34. Міністерство цифрової трансформації України. (2021). Платформа "Дія". URL: <https://diia.gov.ua>
35. Міністерство охорони здоров'я України. (2020). Програма електронного здоров'я. URL: <https://moz.gov.ua>
36. Рада національної безпеки і оборони України. (2020). Національна стратегія кібербезпеки України. URL: <https://rnbo.gov.ua>
37. Європейська Комісія. (2021). Спільні ініціативи з кібербезпеки з Україною. URL: https://commission.europa.eu/index_en
38. «Європейська та євроатлантична інтеграція» навчальний посібник О.В.Баула, Т.В. Божидарнік, Т.М. Вісіна, Н.М. Галазюк, О.М. Зелінська О.Я.Кравчук, П.Я. Кравчук, Л.В. Корольчук, О.М. Лютак, Т.Л. Никитюк, Л.В. Савош, О.А.Урбан. – Луцьк: РВВ Луцького НТУ, 2016 ст.218 URL: https://lib.lntu.edu.ua/sites/default/files/2021-01/Посібник_2016.pdf
39. «Проблеми інтеграції України в світове співтовариство в сучасних умовах» Деліні М.М. Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського ст.61 URL: <http://global-national.in.ua/archive/2-2014/12.pdf>
40. Правове регулювання цифрової економіки: правові інструменти, можливості та виклики [Електронне видання]: Матеріали круглого столу (21 листопада 2023 року) / відп. ред. Н.А. Мазаракі. – Київ: Держ. торг.-екон. ун-т, 2023. «Цифрова трансформація ЄС та України: законодавство, стратегія, політика, інструменти та рішення» Коваленко М. ст.70 URL: <https://knute.edu.ua/file/NjY4NA==/8fc512701e4ad1d484aff7a7d1c08d52.pdf>
41. «Мінцифри представило оновлену Дорожню карту інтеграції до Єдиного цифрового ринку ЄС» опубліковано 18 грудня 2020 року URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/mincifra-predstavila-onovlenu-dorozhnyu-kartu-integraciyi-do-yedinogo-cifrovogo-rinku-yes>

- 42.Доповідь Комісії Європейському Парламенту та Раді про оцінку регулювання (ЄС) № 910/2014 про електронну ідентифікацію та довіруПослуги з електронних операцій на внутрішньому ринку (EIDAS) URL: <https://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=SWD:2021:0130:FIN:EN:PDF#:~:text=URL%3A%20https%3A%2F%2Feur>
43. The Law of Ukraine "On Electronic Trust Services" URL: <https://smarttender.biz/en/blog/view/the-law-of-ukraine-on-electronic-trust-services/>
44. «Президент України схвалив нову стратегію кібербезпеки України» Рада національної безпеки та оборони України URL: <https://www.rnbo.gov.ua/en/Diialnist/4976.html>
45. Закони про захист даних та кібербезпеки в Україні URL: <https://cms.law/en/int/expert-guides/cms-expert-guide-to-data-protection-and-cyber-security-laws/ukraine>
46. Затверджено Індекс цифрової економіки та суспільства: що це означає для України? URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/zatverdzheno-indeks-tsyfrovoi-ekonomiky-ta-suspilstva-shcho-tse-oznachaie-dlia-ukrainy>
47. 47. Україна стала учасницею європейської програми Connecting Europe Facility URL: https://biz.ligazakon.net/news/223750_ukrana-stala-uchasnitseyu-vropeysko-programi-connecting-europe-facility
48. Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-p#Text>

ДОДАТКИ

Додаток А

Одні з основних документів і рекомендацій, що регламентують цифрову трансформацію в ЄС

<i>№</i>	<i>Документ</i>	<i>Особливості</i>
1.	Європа і глобальне інформаційне суспільство (1994 р.) [5]	Оприлюднено ключові напрями техніко-технологічного розвитку для створення інформаційного суспільства, що включають у себе цифрові мережі інтегрованих послуг, широкосмугові зв'язки, мобільну телефонію та супутниковий зв'язок. На їхній основі передбачається розбудова комплексу інфраструктури, сервісів та послуг, таких як дистанційна освіта та робота, електронний зв'язок, моніторинг повітряного простору, а також створення європейської мережі національних та муніципальних адміністративних сервісів;
2.	eEurope – «Європа – інформаційне суспільство для всіх» (1995 р.) [6]	Планувалося включення осіб різних вікових категорій, підприємств та адміністративних установ у цифрову еру, забезпечуючи їм доступ до широкосмугового Інтернету та поширюючи цифрову грамотність. Це передбачало стимулювання поширення та використання цифрових технологій, а також сприяло соціальній взаємодії за допомогою інформаційних засобів;
3.	e-Europe 2002 (2001 р.) [7]	Прийнято розповсюдження стратегії "e-Europe" для країн-кандидатів до Європейського Союзу та розробку плану реалізації цієї стратегії. Кіпр, Мальта та Туреччина приєдналися до програми;
4.	i2010: Інформаційне суспільство та медіа для подальшого зростання і	Передбачено створення єдиного європейського інформаційного простору, розповсюдження інновацій та залучення інвестицій у дослідження в галузі

	нових робочих місць (2005р.) [8]	інформаційно-комунікаційних технологій, поліпшення якості життя і надання електронних сервісів;
5.	Europe2020: Цифровий порядок денний для Європи [9]	Встановлено сім ключових напрямів для дальшої цифрової трансформації: створення єдиного цифрового ринку, забезпечення взаємодії програмного забезпечення і контенту, оптимізація стандартів, підвищення довіри та безпеки користувачів, розвиток швидкісного інтернету, проведення наукових досліджень та інновацій, піднесення рівня цифрової грамотності та навичок роботи з ІТ серед жителів Європейського Союзу, використання інформаційних технологій для вирішення соціальних проблем;

Передумови розширення співробітництва між Україною та ЄС

Результатами підписання угоди с СОТ для України

<i>№</i>	<i>Результат</i>	<i>Особливості</i>
1.	Зниження корупції	В управлінні державними фінансами та плануванні держбюджету відбудуться зміни, що включатимуть нові функції для Контрольно-ревізійного управління та Рахункової палати.
2.	Посилення захисту прав споживачів	Впровадження європейських стандартів контролю якості продукції забезпечить максимальну безпеку українських товарів.
3.	Експорт товарів до ЄС	Це дозволить щорічно заробляти щонайменше 383 млн євро на експорті товарів.
4.	Експорт послуг до ЄС	Українські підприємства зможуть відкривати філії в країнах Євросоюзу, а інвестиції з України в ЄС отримають додатковий захист. Однак, угода також передбачає певні обмеження на експорт послуг.
5.	Переваги для малого і середнього бізнесу	Виробництво товарів в Україні стане знову вигідним. У соціальній політиці та освіті буде заборонено дискримінацію за статтю у заробітній платі, удосконалиться система первинної медичної допомоги, а українські дипломи та кваліфікації будуть визнані в ЄС.
6.	Чистіше та безпечніше довкілля	Введення нових стандартів якості води та повітря, а також удосконалення методів контролю стану довкілля.
7.	Космос, наука і технології	Створення європейської навігаційної системи, яка стане конкурентом GPS, з використанням українських технологій ракетобудування. Щодо СНД, варто зазначити, що відносини залишаються складними та суперечливими через анексію Криму та події на Сході України, що призвело до обговорення можливого виходу України з СНД у 2014 році.

АНОТАЦІЯ

Кваліфікаційної роботи

Тема – «Цифрова інтеграція України з ЄС: багатообіцяюча можливість чи важко досяжна мета»

Студент Муха Ярослава Ігорівна

Рік навчання, факультет 2020-2024 Факультет соціальних наук і соціальних технологій

Науковий керівник Доктор політичних наук, кандидат фіз.-мат. наук, доцент, професор кафедри міжнародних відносин Національного університету «Києво-Могилянська академія» Дем'янчук О.П.

Рецензент _____

(вчений ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали)

Захищена “ ____ ” _____ 20_ р.

Короткий зміст роботи:

Дослідження розкриває ключові аспекти цифрової трансформації та інтеграції, а також розглядає їх вплив на розвиток країни в контексті європейської інтеграції. Робота сприяє розумінню сутності та значення цифрової інтеграції для України, а також виявленню теоретичних основ і практичних аспектів її реалізації.

Крім того, робота розкриває ключові концепції, методи та інструменти, які використовуються в процесі цифрової інтеграції, що може слугувати основою для подальших наукових досліджень у цій галузі. Аналіз теоретичних підходів дозволяє виявити прогалини та перспективи розвитку цифрової інтеграції України з ЄС, що є важливим для формулювання стратегічних напрямків розвитку та прийняття ефективних управлінських рішень у цій сфері.

Отже, теоретичне значення роботи полягає в його внеску у розуміння сутності, принципів та перспектив цифрової інтеграції України з Європейським Союзом.

Аналіз та узагальнення отриманих даних можуть бути використані для формулювання рекомендацій з покращення процесів інтеграції, а також для розробки конкретних програм та проектів у цій сфері.

Результати дослідження можуть бути корисними для урядових і недержавних організацій, які займаються реалізацією політики щодо європейської інтеграції України та розвитку цифрового сектору. Вони допоможуть визначити ключові аспекти цифрової трансформації, ідентифікувати проблемні питання та запропонувати шляхи їх вирішення.

Short summary:

The research reveals the key aspects of digital transformation and integration, as well as their impact on the country's development in the context of European integration. The work contributes to understanding the essence and significance of digital integration for Ukraine, as well as identifying the theoretical foundations and practical aspects of its implementation.

Furthermore, the work elucidates the key concepts, methods, and tools used in the process of digital integration, which can serve as a basis for further research in this field. The analysis of theoretical approaches allows identifying gaps and prospects for the development of Ukraine's digital integration with the EU, which is important for formulating strategic development directions and making effective management decisions in this area.

Thus, the theoretical significance of the work lies in its contribution to understanding the essence, principles, and prospects of digital integration of Ukraine with the European Union.

The analysis and synthesis of the obtained data can be used to formulate recommendations for improving integration processes and developing specific programs and projects in this area.

The research results can be valuable for governmental and non-governmental organizations involved in implementing policies regarding Ukraine's European integration and digital sector development. They will help identify key aspects of digital transformation, identify problematic issues, and propose solutions.